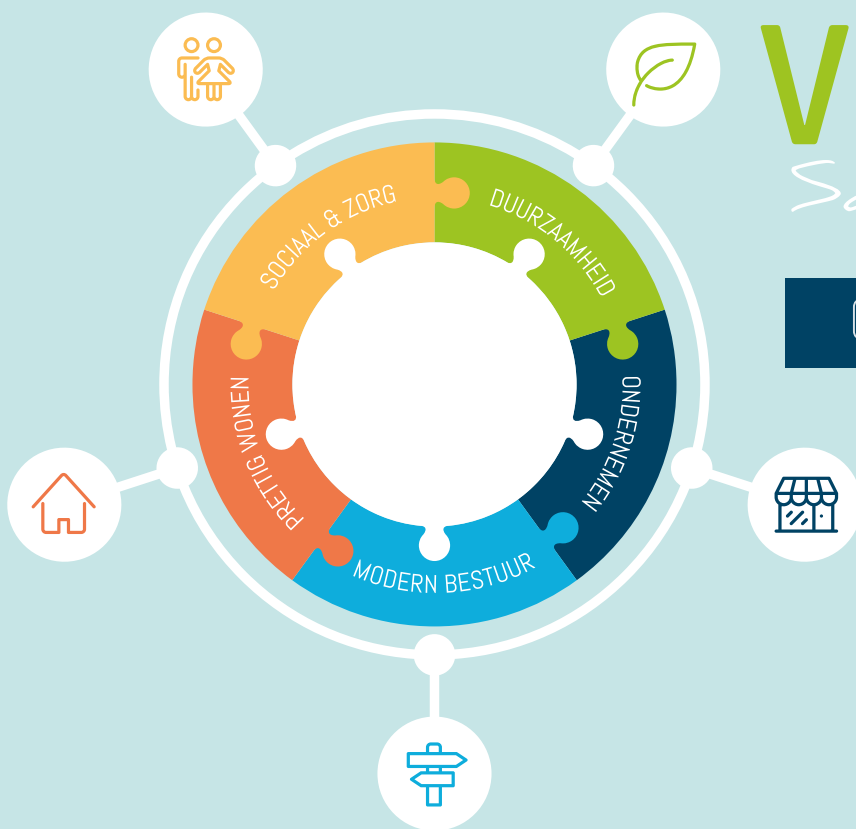


Vitaal Teylingen

Samen maken we de toekomst

Collegewerkprogramma 2018-2022

Teylingen is een fantastische gemeente. Prachtig wonen, werken en recreëren in het hart van de Randstad, in een geweldig landschap. Dat willen we natuurlijk graag zo houden of zelfs nog mooier maken. Maar dat gaat niet vanzelf. De wereld om ons heen verandert snel. Talloze maatschappelijke, technologische, economische en politieke trends en ontwikkelingen zorgen voor kansen en bedreigingen.



Samen maken we de toekomst

Als college zijn we enthousiast aan de slag gegaan met de bestuurlijke ambities uit het raadsprogramma 'Vitaal Teylingen 2018-2022'. In het werkprogramma dat voor u ligt, leest u hoe we deze ambities willen waarmaken. Uiteraard niet tot in detail, immers het verder uitdenken en uitvoeren van de plannen doen we namelijk graag samen met u: onze inwoners, ondernemers en instellingen.

Eerder hebt u al input geleverd voor het raadsprogramma. De gemeenteraad mocht maar liefst 230 suggesties ontvangen vanuit de samenleving, daarmee heeft ze haar raadsprogramma verrijkt. En wij hebben er weer uit geput voor dit werkprogramma. We zijn alle inzenders bijzonder dankbaar voor hun inbreng! Op deze voet gaan we graag verder, de komende vier jaar.

In deze inleiding willen we alvast enkele punten uit het werkprogramma uitlichten, die naar ons idee bijzondere aandacht verdienen.



Eigen verantwoordelijkheid staat voorop

Als gemeentebestuur gaan we meer dan ooit uit van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van onze inwoners. Voorheen maakte het gemeentebestuur eerst plannen en ging het vervolgens op zoek naar draagvlak. De komende raadsperiode laten we het initiatief vaker bij de samenleving. Wij vertrouwen vol op de eigen kracht van de Teylingse samenleving.

Een vangnet voor wie dat nodig heeft

Iedereen in Teylingen mag rekenen op het vangnet van de gemeente als het op eigen kracht even niet meer gaat en (tijdelijke) ondersteuning nodig is. We maken zorg en welzijn sneller en beter toegankelijk, doordat alle relevante disciplines vanaf het begin met elkaar samenwerken. We streven naar preventie en vroegsignalering. Daardoor krijgen onze inwoners de juiste hulp van de juiste hulpverlener op het juiste moment. Dat kan onnodige en dure specialistische hulp voorkomen. Dit geldt voor gezinnen, jongeren en ouderen.

Ons college hecht veel waarde aan de menselijke maat. We willen benaderbaar zijn en de helpende hand bieden wanneer dat nodig is. We hebben aandacht voor de manier waarop we met onze inwoners en

bedrijven omgaan en inspelen op hun wensen en behoeftes. Dat is terug te zien in duidelijke communicatie, klantvriendelijkheid, korte doorlooptijden en inlevingsvermogen.

We passen maatwerk toe

Bij deze benadering past het zoeken naar oplossingen aan de grenzen van wettelijke en beleidsmatige kaders. Voortaan willen we kijken hoe we iets mogelijk kunnen maken. Nagaan hoe iets wél kan. We nemen de mens als uitgangspunt, niet de regeltjes.

Deze aanpak vraagt om flexibiliteit en lenigheid van onze ambtenaren, van de gemeenteraad en van ons als college. Immers: maatwerkoplossingen kunnen leiden tot discussie. Dat is gezond, maar wanneer als gevolg daarvan de afwegingsruimte wordt beperkt, dan werkt het contraproductief. We willen juist voorkomen dat zekerheid en voorzichtigheid gaan overheersen. Daarom vragen wij de gemeenteraad ons op dit terrein bewegingsruimte te geven.

Duurzaam denken en doen

Bij alles wat we doen en bedenken, schenken we aandacht aan duurzaamheid. De komende jaren zal de energietransitie een prominente rol

spelen, zelfs over de grenzen van deze bestuursperiode heen. Wij geven als gemeente graag het goede voorbeeld.

Met de oprichting van de duurzaamheidsmaatschappij ondersteunen we duurzame ontwikkelingen in onze gemeente die onze ondernemers en inwoners zelf aandragen. Naar ons idee is dat een mooie vorm van overheidsparticipatie: de gemeente stimuleert duurzaamheid door financiële, praktische en organisatorische ondersteuning van initiatieven.

Via het platform MeerMaker Teylingen bieden we inwoners uitgebreide informatie over duurzaam wonen en leven. Denk aan tips en adviezen voor het energiezuinig of -neutraal maken van woningen, bijvoorbeeld door het aanbrengen van zonnepanelen of warmtepompen. Op die manier willen wij onze inwoners helpen bij de overgang naar andere energiebronnen dan gas.

Participatie is het uitgangspunt

Bij alles wat we doen, is participatie het uitgangspunt. Wij willen niet altijd eerst een plan maken, maar horen graag wat u denkt dat nodig is. Dat brengt een zekere dynamiek met zich mee. Het vraagt om een flexibele blik. En het zorgt voor verandering in rollen en verantwoordelijkheden.

Wanneer inwoners of ondernemers met plannen en ideeën komen, fungeren wij als partner (co-creatie), regisseur of facilitator. We bekijken met elkaar of en hoe deze initiatieven bijdragen aan de ambities van het gemeentebestuur: prettig wonen, duurzaam denken en doen en een energiek, sociaal, bruisend en ondernemend Teylingen. Plannen die daarbij aansluiten, zullen we actief ondersteunen.

Misschien merken we dat er op belangrijke terreinen nauwelijks of geen initiatieven zijn. In dat geval gaan wij met u in gesprek. We zoeken u op om te achterhalen wat er leeft in uw buurt en welke rol wij daarbij kunnen spelen. Die wisselwerking tussen inwoners, ondernemers en gemeente is belangrijk. Via allerlei wegen vinden wij elkaar: in persoonlijke ontmoetingen, via de website, Facebook of de lokale media en sinds kort ook via WhatsApp.

Wij vragen u om ons scherp te houden, zodat we tot creatieve en innovatieve aanpakken komen. Hebt u een beter idee? Daag ons dan gerust uit. Zo werken we samen met u aan een vitaal Teylingen.

Nieuwe aanpak, duidelijke afspraken

Bij participatie – of het nu gaat om betrokkenheid, co-creatie of ondersteuning van initiatieven uit de samenleving – is het van belang dat iedereen de ruimte krijgt die wenselijk is. Daarbij moet voor alle partijen, zowel college als initiatiefnemers, duidelijk zijn hoe ver die ruimte strekt. Wie heeft welke rol en welke verantwoordelijkheid? Om het overzicht en de regie te kunnen houden, zijn duidelijke afspraken en kaders vooraf nodig. Wij gaan hierover graag in gesprek met de gemeenteraad.

Wij nodigen u uit

Dit was een kleine greep uit de plannen en ambities voor de komende jaren. Is uw belangstelling gewekt? Dan nodigen we u uit om ons werkprogramma te lezen. Daarna is het tijd voor de volgende stap: concrete plannen maken en uitvoeren voor Teylingen. U bent van harte welkom om mee te doen bij de uitwerking van ons werkprogramma of uw plannen en initiatieven met ons te delen!

Wij staan te popelen om ons samen met u in te zetten voor een vitaal Teylingen. Zoals eerder gezegd: samen maken we de toekomst.



Bas Brekelmans

VVD



Rob ten Boden

Trilokaal



Arno van Kempen

D66



Carla Breuer

Burgemeester



Leeswijzer

Het collegewerkprogramma is ingedeeld in verschillende hoofdstukken. Elk thema heeft een eigen hoofdstuk. Hierin leest u de ambities en speerpunten van het college en de bijbehorende actiepunten. In de interviews vertellen de burgemeester en wethouders meer over hun visie op de komende 4 jaar.

Lees het hele programma of klik hiernaast op het hoofdstuk waar u meer over wilt weten. Veel leesplezier!

	<small>IN GESPREK MET</small> Bas Brekelmans	8
	Prettig wonen voor iedereen	13
	<small>IN GESPREK MET</small> Arno van Kempen	30
	Energiek en sociaal Teylingen	35
	Ondernemend en bruisend Teylingen	53
	<small>IN GESPREK MET</small> Rob ten Boden	62
	Duurzaam denken en doen	67
	<small>IN GESPREK MET</small> Carla Breuer	76
	Modern bestuur, invloedrijke inwoners	81

Bekijk je dit collegeprogramma als digitale PDF dan kun je direct naar het hoofdstuk navigeren door op de paginanummers te klikken

Toelichting

Titel uit het raadsprogramma

Tekst uit het raadsprogramma

Betreffende actiepunten

Nummer van het actiepunt

Jaartal(len) van uitvoering

2018: uitgevoerd of opgestart in dit jaar

2018-2022: traject loopt gedurende de hele collegeperiode

2018-2025/2030: dit traject vereist langdurige inspanning

De omschrijving van het actiepunt

Eventuele verwijzing naar betreffende motie

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom bouwen we duurzaam

Gasloos bouwen is de norm. We gaan van traditionele woningen naar Nul-op-de-meter woningen en zo snel mogelijk naar Plus-op-de-meter woningen. We gebruiken zoveel mogelijk circulaire materialen. We bereiken hoge isolatiewaarden met gebruik van duurzame materialen. We gaan uit van een GPR-scores van ten minste 7 per bouwonderdeel en een score van ten minste 7,5 op het onderdeel energie. We houden in de ontwerpfase rekening met eventuele wensen van nieuwe gebruikers of juist die van bestaande gebruikers. En tijdens de bouw vragen we aannemers om hun bouwafval zoveel mogelijk gescheiden af te voeren.

De locatie Langeveld wordt een voorbeeldproject voor duurzame woningbouw, gericht op diverse doelgroepen. De voorbereiding van dit project start in 2018.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **P12** t/m **P16**

P12

2019

We stellen een Richtlijn duurzame ontwikkeling gebouwde omgeving op. Deze richtlijn omvat de energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie en wordt leidend voor nieuwe locatieontwikkelingen. Deze richtlijn verbreedt en verdiept de regeling voor GPR-gebouw en zal als uitgangspunt worden gehanteerd bij aanbestedingen en het aangaan van overeenkomsten.

Doelstellingen 1, 2, 5, 11 en 12 in de door de raad aangenomen motie programma duurzaamheid



IN GESPREK MET

Bas Brekelmans

Wethouder



Teylingen: een vitale economie in een vitale streek, dat is wat we voor ogen hebben. Een aantrekkelijke keuze voor ondernemers om hier een bedrijf te starten of uit te bouwen. Een omgeving met bruisende dorpen en gezellige winkelcentra. Kortom, een plek voor iedereen, waar je prettig kunt wonen, werken, winkelen, uitgaan en ontspannen. Al deze thema's zien we terug in de portefeuille van wethouder Bas Brekelmans. Wat zijn zijn prioriteiten voor de komende periode?



Portefeuille

Onder andere: Economie, toerisme, financiën en belastingen, ruimtelijk ordening en wonen.



Vitaal Teylingen is voor mij...

'Een gezellige leefgemeenschap in de Bollenstreek, aan het water, in het groen, waar iedereen fijn kan wonen met voldoende voorzieningen. Waar je trots op kunt zijn en gelukkig kunt leven.'



Na werktijd

'Dan breng ik veel tijd met mijn gezin door, wandelen in de parken bijvoorbeeld. En ik sport veel, fitness en hardlopen langs de Kaag doe ik graag.'



Daar kom ik graag

'De winkels in Sassenheim, Koudenhoorn in Warmond en aan het water bij de Kaag.'

Met welke onderwerpen wil jij zo snel mogelijk aan de slag?

'Woningen voor iedereen, gezellige winkelcentra in bruisende dorpen, met goede parkeervoorzieningen, en goed financieel beheer waarbij we de woonlasten laag houden.'

Komen er veel woningen bij in Teylingen?

'Teylingen is een populaire gemeente en groeit nog steeds. Met twee treinstations en vlakbij de snelweg is Teylingen supergoed bereikbaar en dus aantrekkelijk. De vraag naar woningen blijft toenemen. En daarom blijven we fors bijbouwen in onze gemeente, zoals we dat ook

de afgelopen jaren hebben gedaan. Maar ik wil méér doen. Inwoners die tijdelijk in de knel zitten moeten óók goed kunnen wonen. Ik denk aan spoedzoekers, bijvoorbeeld mensen die net gescheiden zijn, mensen voor wie geen aanbod is op de vrije markt, ouderen, arbeidsmigranten die hier komen werken, mensen met problemen, starters op de woningmarkt, studenten. Ik wil graag dat we deze inwoners op zeer korte termijn ook een fijn, tijdelijk huis kunnen bieden.'

Hoe wil je dat realiseren? Heb je ideeën?

'Jazeker! Snel woonruimte organiseren vraagt om flexibel denken en ex-



perimenteren, dit in tegenstelling tot de langdurige reguliere bouwprogramma's. We hebben snel woningen nodig die er over één jaar staan. Laten we openstaan voor nieuwe onconventionele woonconcepten, tiny houses bijvoorbeeld. Netjes en goed beheerd op een duurzame manier. Die kun je als pilot in elke woonkern neerzetten en ook heel simpel weer

willen we kijken hoe we de centra levendig en aantrekkelijk houden. Centra waar je prettig kunt winkelen, met horeca, voldoende groen en autoluwe zones. We gaan ook de inrichting van de markt in Sassenheim onder de loep nemen, de situering afstemmen op looproutes, bijvoorbeeld.'

'Experimenteren en openstaan voor niet-gangbare oplossingen'

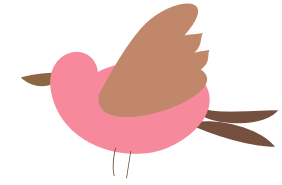
weghalen. Dat is nieuw, onontgonnen terrein. Ik ben hier enthousiast over en vind het leuk om het anders aan te pakken. Samen met woningcorporaties, zorginstellingen en marktpartijen gaan we kijken wat mogelijkheden zijn en hoe we snel woonruimte kunnen realiseren.'

De winkelcentra hebben ook jouw speciale aandacht?

'Ik heb echt bewondering voor de ondernemers, zij hebben een moeilijke tijd achter de rug. De opkomst van internet is lastig, het winkelaanbod loopt terug. Samen met de middenstand, de citymanager en inwoners

En hoe zit het met parkeren?

'Wat mij betreft zetten we in op het autoluw maken van het centrum van Voorhout. Maar dan moet je naast heel veel andere dingen natuurlijk wel nadenken over de bereikbaarheid en parkeermogelijkheden. Ik ben erg gecharmeerd van een parkeerverwijssysteem dat automobilisten slim naar een lege parkeerplek stuurt. Je ziet dan een bordje met het aantal vrije plekken per parkeerplaats. Dat voorkomt dat iedereen stapvoets achter elkaar aan gaat rijden om een plekje te zoeken. Ik zou hier graag zo'n systeem willen invoeren.'



Goed financieel beleid; wat zijn je plannen?

'Onze woonlasten zijn de laagste van de hele Bollenstreek, dat wil ik zo houden. We gaan goed en zuinig om met belastinggeld. Zo hoeven we de woonlasten niet meer te laten stijgen dan de inflatie. Dat is best ingewikkeld, de extra zorgtaken die de gemeente erbij heeft gekregen kosten bijvoorbeeld veel geld. En voor inwoners die hier gebruik van maken, willen we goed zorgen. Dat vraagt om creativiteit en keuzes maken.'

Stel, we maken een sprong in de tijd, het is nu vier jaar later. Wat wil je dan gerealiseerd hebben?

'Dan zijn er genoeg woningen, dus ook voor de inwoners die snel een plekje nodig hebben. Maar eigenlijk hoop ik dat dat al eerder zo is, en niet pas na vier jaar! Verder zijn de winkelgebieden gezellig en aantrekkelijk en worden er buslijnen en parkeerplaatsen aangelegd. En tot slot zijn de woonlasten niet gestegen: Teylingen is nog steeds de beste plek in de Bollenstreek qua woonlasten. Maar daarnaast hoop ik ook dat we het toerisme van Teylingen beter op de kaart hebben gezet. Dat het ons gelukt is om ons te profileren als watergemeente, waar je kunt zeilen, varen, recreëren. Dat lijkt me echt mooi!'





Prettig wonen voor iedereen





De ambitie

In 2019 beginnen we met het opstellen van de Omgevingsvisie voor Teylingen. In deze visie leggen we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving vast, ontwikkelingen, ambities, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van ons grondgebied. Met de omgevingsvisie bekijken we alle beleidsterreinen die relevant zijn voor de fysieke leefomgeving bij elkaar en zo kunnen we een goede afweging maken. Deze visie willen we samen met inwoners, ondernemers en instellingen opstellen. Zo bedenken we met elkaar hoe we de fysieke leefomgeving van Teylingen graag zien, nu en in de toekomst. De wijze waarop de gemeente acteert en sturing geeft in de omgevingsvisie is

wat ons betreft in lijn met de vijf uitgangspunten van het raadsprogramma: eigen verantwoordelijkheid van mensen, ondersteuning als het niet lukt, menselijke maat en maatwerk, duurzaamheid en participatie vanuit de samenleving.

Teylingen is een aantrekkelijke woongemeente, waarin de vraag naar woningen blijft toenemen. We blijven daarom bouwen in de vrije sector en (sociale) huur. Naast reguliere woningen dagen we marktpartijen uit om te komen met onconventionele woonconcepten (bijvoorbeeld tiny houses) om snel en flexibel woonruimte te realiseren, waarmee we niet alleen de reguliere woningzoekenden kunnen bedienen, maar ook een aanbod kunnen creëren voor spoedzoekers en bijzondere doelgroepen.

We gaan samen met onze inwoners en ander belanghebbende partijen een nieuwe woonvisie maken en bekijken daarbij of het wenselijk is Teylingers voorrang te geven bij woningtoewijzing.

Bij een goed woonklimaat hoort ook voldoende groen dicht bij huis, recreatie en een open landschap met aandacht voor biodiversiteit. We zetten dan ook in op een goede kwaliteit van groen- en recreatieve voorzieningen in de wijken. We versterken de biodiversiteit door realisering van natuurvriendelijke oevers en een ander maai- en bermenbeleid.





We slaan de handen ineen met de lokale middenstand, citymanagement en onze inwoners om onze winkelcentra gezellig, aantrekkelijk en levendig te houden.

Na de aanleg van de zuidelijke randweg wordt het mogelijk het centrum van Voorhout autoluw te maken. Daaraan gekoppeld hebben we aandacht voor goede parkeervoorzieningen (overigens niet alleen in Voorhout). We denken erover om te gaan werken met slimme digitale mogelijkheden (parkeerverwijssystemen) voor het gemak van de burger. Goede buslijnen en hoogwaardig openbaar vervoer staat ook hoog op onze prioriteitenlijst.

Het thema veiligheid krijgt een steeds prominentere rol op de gemeentelijke agenda. Of het nu gaat om de gemeentelijke rol bij bestrijding van de georganiseerde misdaad, de veiligheid op straat, in de winkelgebieden of in de directe woonomgeving: in toenemende mate wordt inzet van het gemeentebestuur gevraagd. Daarom starten we binnenkort met de opstelling van een strategisch veiligheidsplan.

SPEERPUNTEN

- **Opstelling centrumvisies voor de drie kernen**
- **Omgevingsvisie voor de gemeente Teylingen**
- **Aanpassing woonvisie met afweging van de wenselijkheid Teylingers voorrang te geven bij woningtoewijzing**
- **Bouw van woningen (koop en sociale huur) voor onze woningzoekenden**
- **Ruimte voor onconventionele woningconcepten**
- **Duurzaam / energieneutraal bouwen**
- **Groen- en recreatieve voorzieningen in de wijk**
- **Versterking van de biodiversiteit door natuurlijke oevers en een aangepast bermen- en maaibeleid**
- **Opstellen strategisch veiligheidsplan**

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom maken we prettig wonen mogelijk voor iedereen

We bevorderen in Teylingen een betere doorstroming en een nieuw en onderscheidend woningaanbod. Zo zorgen we dat iedereen prettig kan wonen. Denk aan jongeren, starters en ouderen die (levensloopbestendig) willen wonen in de eigen woonplaats. Aan inwoners die willen wonen zónder auto, aan spoedzoekers of bewoners van sociale huur- en koopwoningen.

We benutten maximaal de mogelijkheden om woonruimtes in eerste instantie aan Teylingers toe te wijzen. Ook startersleningen zetten we voort.

We focussen ons niet alleen op de lange- en middellange termijn. De woningdruk is toegenomen. Daarom zoeken we voor de korte termijn naar innovatieve woonvormen, tijdelijke of modulaire bouw voor verschillende doelgroepen.

We streven een diversiteit aan woonvormen na. Zorgvuldigheid, kwaliteit en goede ruimtelijke ordening staan steeds voorop.

We bespreken op korte termijn met alle raadspartijen de ruimtelijke en maatschappelijke invulling van de Boekhorstpolder. Dat doen we in samenspraak met alle betrokken stakeholders, ook in het kader van de Omgevingsvisie. We onderzoeken de ontwikkelingsmogelijkheden van stationslocatie Voorhout.

Daarom herijken we het bestaande huisvestings- en parkeerbeleid

De dynamiek in de huizenmarkt is veranderd. Naast woningcorporaties zien we bijvoorbeeld steeds meer institutionele beleggers die ook (sociale)huurwoningen beheren. Maatschappelijke trends als het delen van een woning, Tiny Houses en WikiHouses hebben hun intrede gedaan. We verwerken deze ontwikkelingen in nieuw beleid. Daarbij onderzoeken we de parkeerbehoefte en parkeernormen in relatie tot nieuwe woonvormen en planontwikkelingen.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **P1** t/m **P11**

P1 In het kader van de opstelling van de Omgevingsvisie is het de **2020** bedoeling om opgaven en vraagstukken op een geïntegreerde wijze vast te leggen, zoals de woningbouwopgave, vraagstukken vanuit het sociaal domein, bereikbaarheid, mobiliteit en duurzaamheid (fysiek en sociaal).

P2 We gaan het woningbouwprogramma Teylingen monitoren en **2019** bijsturen waar nodig. Daarbij hechten wij er sterk aan te komen tot (sub-)regionale afstemming van de programmering en fasering van het woningbouwprogramma, om voor de woningzoekenden op de markt een optimaal pakket neer te leggen.



P3 We maken een begin met de actualisering van de Woonvisie
2018 Teylingen 2015 - 2019. Het spreekt voor zich dat we die visie interactief tot stand laten komen. We halen ideeën op, met de huidige demografische situatie en woningmarkt als basis. Het slot op de woningmarkt en de onmogelijkheid als woningzoekende een geschikte woning te vinden, is een stevig knelpunt dat vraagt om oplossingen. De op te stellen Woonvisie en de daarin te maken beleidskeuzes zal moeten bijdragen aan de oplossing van de problematiek. We borgen de Woonvisie later in de nog op te stellen Omgevingsvisie.

P4 Met de corporaties gaan we in gesprek over het toepassen
2018 van lokaal maatwerk (conform huisvestingsverordening Holland Rijnland), met de bedoeling om vrijkomende sociale huurwoningen met voorrang toe te wijzen aan Teylingers.

2019 Volgend op de Woonvisie onderzoeken we of het wenselijk is om te komen tot een doelgroepenverordening, waarin we de mogelijkheid kunnen vastleggen om Teylingers voorrang te geven bij woningtoewijzing van middenhuur en sociale koop.

P5 We geven de hoogst mogelijke prioriteit aan de realisering
2018

van huisvesting voor bijzondere doelgroepen uit het Beleidskader Maatschappelijke zorg op locaties die bij de gemeente in eigendom zijn, zoals Langeveld in Sassenheim en de stationslocatie in Voorhout. De focus ligt op duurzame en innovatieve concepten. Naast de hiervoor genoemde locaties gaan we een quick scan uitvoeren naar mogelijke andere locaties die hiervoor in aanmerking kunnen komen. Behalve gronden in eigendom van de gemeente kunnen dit ook terreinen in particulier eigendom zijn.

P6 We organiseren en geven sturing aan de woonopgave als gevolg
2018 van transitie en transformatie Maatschappelijke Zorg. We doen daarbij een appel op relevante stakeholders mee te denken en daarvoor plannen te ontwikkelen.

P7 Op korte termijn analyseren wij de resultaten van het woningbehoefteonderzoek WOON2018. De uitkomsten daarvan vormen de bouwstenen voor het nieuw te ontwikkelen beleid op woongebied. Bij het uitvoeren van de Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017 (RWA), is specifieke aandacht voor het duurzaam goedkoop en duurzaam beschikbaar houden van sociale huur-, sociale koop- en middeninhuurwoningen.



P8
2018
2022

We stimuleren en faciliteren plannen van ontwikkelaars, corporaties, bedrijven en particuliere initiatiefnemers die positief bijdragen aan de doelen op het gebied van wonen, economie, mobiliteit en duurzaamheid. Vraaggericht bouwen, diversiteit van woonvormen en levensloopbestendig bouwen zijn speerpunten voor nieuwe woningbouwlocaties.

P9
2019

Als voorbeeld hierbij kan worden gedacht aan ons voornemen om op interactieve wijze te komen tot een gebiedspaspoort* en Plan van Aanpak voor de ontwikkeling van woningbouw op de locatie Nieuw-Boekhorst in Voorhout.

P10
2018
2022

Verder gaan wij onverkort door met het verstrekken van startersleningen.

P11
2019

We onderzoeken de ontwikkelingen van de parkeerbehoefte en parkeernormen in relatie tot nieuwe woonvormen en planontwikkelingen en vertalen die in beleid. Het bevorderen van de duurzaamheid is hierbij ook een belangrijk afwegingscriterium.

*In een gebiedspaspoort zijn de ambities en gewenste kaders voor bijvoorbeeld de bebouwing, openbare ruimte en leefkwaliteit van een locatie bij elkaar in beeld gebracht. Alles op basis van de inbreng van de stakeholders op die locatie.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom bouwen we duurzaam

Gasloos bouwen is de norm. We gaan van traditionele woningen naar Nul-op-de-meter woningen en zo snel mogelijk naar Plus-op-de-meter woningen. We gebruiken zoveel mogelijk circulaire materialen. We bereiken hoge isolatiewaarden met gebruik van duurzame materialen. We gaan uit van een GPR-scores van ten minste 7 per bouwonderdeel en een score van ten minste 7,5 op het onderdeel energie. We houden in de ontwerpfase rekening met eventuele wensen van nieuwe gebruikers of juist die van bestaande gebruikers. En tijdens de bouw vragen we aannemers om hun bouwafval zoveel mogelijk gescheiden af te voeren.

De locatie Langeveld wordt een voorbeeldproject voor duurzame woningbouw, gericht op diverse doelgroepen. De voorbereiding van dit project start in 2018.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **P12** t/m **P16**

P12
2019

We stellen een Richtlijn duurzame ontwikkeling gebouwde omgeving op. Deze richtlijn omvat de energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie en wordt leidend voor nieuwe locatieontwikkelingen. Deze richtlijn verbreedt en verdiept de regeling voor GPR-gebouw en zal als uitgangspunt worden gehanteerd bij aanbestedingen en het aangaan van overeenkomsten.

Doelstellingen 1, 2, 5, 11 en 12 in de door de raad aangenomen motie programma duurzaamheid

- P13** Volgend op het motie programma duurzaamheid zullen wij
2018 inzetten op het zo snel mogelijk energieneutraal en gasloos maken van de bestaande Teylingse sociale woningvoorraad, dit als onderdeel van prestatieafspraken die we met de corporaties gaan maken. We zorgen ervoor de overige volkshuisvestelijke doelen niet uit het oog te verliezen.

Ten aanzien van de nieuwbouw in de sociale woningvoorraad zetten wij er bij het maken van prestatieafspraken op in om alle nieuwe plannen minimaal energieneutraal te realiseren en waar mogelijk te kijken of bestaande plannen nog aangepast kunnen worden naar deze ambitie.

Doelstelling 13 in de door de raad aangenomen motie programma duurzaamheid

- P14** Bij de (her)inrichting van straten en wijken realiseren we waar
2018
2022 mogelijk wensen van gebruikers, dit is een onderdeel van participatie. Het niveau van participatie wordt vooraf bepaald aan de hand van de opdrachtbeschrijving.

- P15** In samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)
2019 gaan we eventuele knelpunten met betrekking tot het geschei-

den afvoeren van bouwafval door aannemingsbedrijven inventariseren. Indien en daar waar nodig zullen we aansluitend daarop maatregelen nemen.

- P16** De locatie Langeveld wordt een voorbeeldproject voor duurzame
2018 woningbouw, gericht op diverse doelgroepen. De voorbereiding van dit project start nog dit jaar.

Doelstelling 12 in de door de raad aangenomen motie programma duurzaamheid





UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom zorgen we voor voldoende recreatievoorzieningen en groen dicht bij huis

Groen en recreatiemogelijkheden in of dicht bij de wijk, dragen bij aan prettig wonen. Ook heeft het een positief effect op de gezondheid, blijkt uit onderzoek. Teylingen is bij uitstek een recreatiegemeente. We versterken en verbinden de recreatiegebieden, de fiets-, wandel- en vaarroutes en de recreatieve voorzieningen in het buitengebied. Dat betekent ook: geen permanente bewoning op campings en bungalowparken. Bij noodzakelijke en urgente situaties begeleiden we mensen die permanent wonen zonder gedoogbeschikking naar andere woonoplossingen.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **P17** t/m **P20**

- P17**
2018
2022 We geven onverminderd uitvoering aan het gebiedsprogramma Bloeiende Bollenstreek en regionale samenwerking in het kader van Leidse Ommelanden en het Hollands-Utrechts plassengebied. Daarmee geven we invulling aan de regionale groeninfrastructuur.
- P18**
2018
2022 Bij de ontwikkeling van een woningbouwlocatie is er aandacht voor een goede kwaliteit van groen- en recreatieve voorzieningen

in de wijk. Daarbij wordt steeds de verbinding gemaakt met en aansluiting gezocht bij bestaande recreatiegebieden en -voorzieningen in de omgeving en wordt aangesloten op de omliggende en regionale groeninfrastructuur.

- P19**
2020 Om blijvend de beschikking te hebben over recreatieve voorzieningen zetten we stevig in op het handhaven van nieuwe bestemmingsplannen recreatie- en campingterreinen vanaf 2020. Ook hier geldt wat ons betreft de menselijke maat, in die zin dat mensen die permanent wonen zonder gedoogbeschikking door ons worden begeleid/geïnformeerd over mogelijke andere woonoplossingen (wij wijzen hen de weg).
- P20**
2019
2022 Ter voorkoming van verdringing van de agrarische- en recreatieve bedrijvigheid in het buitengebied starten we met een project Handhaving Buitengebied. In dit GOM-project wordt gestart met een plan van aanpak om het buitengebied te handhaven. In het plan van aanpak komt een prioritering. De doorlooptijd van dit handhavingstraject inschatten wij in op vier jaar.



UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom versterken we de biodiversiteit

Biodiversiteit is de verscheidenheid aan planten- en diersoorten in een gebied. We willen dat onze gemeente ook een prettige en leefbare omgeving is voor volgende generaties. Daarom vergroten we zoveel mogelijk de diversiteit aan planten en dieren in het Teylings landschap. We betrekken hierbij onze inwoners en versterken de groene leefomgeving in de wijken. Operatie Steenbreek ('tegel eruit, plant erin') blijven we actief ondersteunen om de gevolgen van wateroverlast te verkleinen.

We werken uit hoe wij de kwaliteit van natuur en landschap kunnen versterken, bijvoorbeeld door het aanbrengen van landschapselementen, het aanplanten van kwalitatief goede groenstroken of door meer ruimte te geven aan een niet maaien beleid. Daarnaast onderzoeken we wat we kunnen doen om de situatie van de insectenpopulatie te verbeteren, denk aan het terugdringen van het gebruik van landbouwgif en bestrijdingsmiddelen.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **P21** t/m **P24**

- P21** Op basis van een in 2018 vastgestelde kansenkaart wordt een **2019** Uitvoeringsprogramma biodiversiteit opgesteld.

Doelstellingen 14 en 15 in de door de raad aangenomen motie programma duurzaamheid

- P22** Bij de (her)inrichting en het beheer van woonwijken zullen groen, **2018** natuurvriendelijke oevers en het maaien anders worden uitge- **2022** voerd. Bij (her)inrichting zullen we de streekeigenheid versterken

door het toepassen van inheemse bomen, struiken en planten die passen bij de natuurlijke omstandigheden. Beschoeiing zal daar waar mogelijk bij vervanging omgevormd worden naar een natuurlijke oever. Meer grasbermen zullen worden vervangen door (bloemrijke) bermen en er zal meer gevarieerd gaan worden in maaifrequentie en het laten staan van gras, bijvoorbeeld aan de kant van sloten. Door deze maatregelen zal er meer verscheidenheid (biodiversiteit) aan planten- en diersoorten ontstaan.

Doelstellingen 14 en 15 in de door de raad aangenomen motie programma duurzaamheid

- P23** We richten onze leefomgeving in met duurzaam groen, in par- **2019** ticipatie met de bewoners. Daarbij maken we een keuze voor een verscheidenheid aan plant- en boomsoorten die van nature in onze omgeving voorkomen. Het nieuwe handboek inrichting openbare ruimte, dat eind 2019 gereed is, wordt hierbij de leidraad. In dit handboek wordt een lijst van planten en bomen opgenomen waar men, afhankelijk van een gebied of plaats, uit kan kiezen.

Doelstellingen 14 en 15 in de door de raad aangenomen motie programma duurzaamheid



P24 Naast voorlichting aan bewoners geven we zelf het voorbeeld door daar waar mogelijk het aantal vierkante meters verharding in de openbare ruimte te verkleinen (voorbeeld: project Kagerplein). Bij nieuwbouw worden de bewoners actief benaderd met voorbeelden om tuinen duurzaam in te richten met minimale of open verharding. Tweemaal per jaar houden we een campagne waarbij bewoners tegels kunnen inleveren tegen vaste planten.

2018
2022

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom beperken we overlast zoveel als mogelijk

Overlast kan vele vormen hebben. Denk aan vliegtuig- en verkeerslawaai, verkeer, fijnstof of rommel en geluidsoverlast in de openbare ruimte. Maar ook burenoverlast kan reden zijn voor irritatie. Daar waar het woongenot ernstig aangetast wordt, oefenen we actief onze invloed uit om dergelijke hinder te beperken.

Een goede luchtkwaliteit is onlosmakelijk verbonden met prettig wonen. We gaan de luchtkwaliteit periodiek meten en waar nodig nemen we maatregelen.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **P25** en **P26**

P25 Op hoofdlijnen continueren we onze inzet op de aanpak van hinder en overlast.

2018
2022

Als het gaat om vliegtuiglawaai, blijven wij ons in de Omgevingsraad Schiphol (ORS) inzetten op terugdringen van de overlast. Vanuit het uitgangspunt meten is weten zien we kansen (smart city) op bijvoorbeeld het in kaart brengen van fijnstof, verkeersstromen etc...

Als het gaat om burenoverlast en aantasting van het woongenot, richten wij ons in eerste instantie op het empoweren van mensen om zelf en met elkaar oplossingen te bedenken. Als dat niet meer lukt en sprake is van ernstige aantasting van het woongenot, zijn wij er om te helpen (bijvoorbeeld via mediation).

P26 Op basis van metingen van de luchtkwaliteit bekijken we of we maatregelen kunnen nemen om de luchtkwaliteit te verbeteren en zo ja: welke.

2019
2022





UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom vergroten we de leefbaarheid en sociale cohesie in de wijken

Mensen blijven langer thuis wonen, ook als zij ouder zijn. Voorzieningen dicht in de buurt zijn dan belangrijk: van terrasje tot buurtkamer en buurtsuper. Ook voor kinderen en jongeren vinden we plekken om te spelen of elkaar te ontmoeten van belang. Prettig wonen betekent zo voor ieder mens wat anders. Wij faciliteren waar mogelijk (buurt)initiatieven uit de wijken om dit soort plekken te creëren.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **P27** en **P28**

P27
2019 De aanwezigheid van (fysieke) voorzieningen in buurten en aandacht voor sociale duurzaamheid zal worden opgenomen in de Omgevingsvisie. Het welzijnswerk zal worden ingezet voor het stimuleren van buurtinitiatieven. We leggen nadrukkelijk de bal neer bij de samenleving (right to challenge) om zelf met initiatieven te komen.

P28
2018
2022 Waar mogelijk realiseren we wensen van inwoners/gebruikers bij de (her)inrichting van straten en wijken.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom zorgen we voor een schone leefomgeving

Het schoonhouden van de buitenruimte is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, bedrijven, instellingen en de gemeente. Waar mogelijk verwerken we het afval dat vrijkomt in de buitenruimte tot grondstoffen voor nieuwe producten. Denk aan blad- en groenafval dat vrijkomt bij het onderhouden van plantsoenen en het schoonhouden van de straten.

We vragen onze inwoners op een duurzame manier om te gaan met het verwijderen van hun afval. Inwoners moeten het afval op een makkelijke manier kwijt kunnen. Daar richten we de wijze van afvalinzameling op in.

We plaatsen ook afvalbakken in de recreatiegebieden. We sporen veroorzakers van zwerfafval en overlast door hondenpoep aan dit afval zelf op te ruimen. Daarbij gebruiken we educatieprojecten en campagnes. We zorgen voor voldoende hondenuitlaat-plaatsen en een adequaat hondenbeleid. We ondersteunen en belonen vrijwilligers die zwerfafval opruimen.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **P29** t/m **P33**

P29
2019 We gaan onderzoeken welke gerecyclede producten we kunnen toepassen in de buitenruimte. Er zullen een aantal pilots worden gedraaid.

P30
2019
2022 Op basis van participatief afvalbeleid richten we de manier van afvalinzameling in om te komen tot minimaal 75% afvalscheiding in 2020 en maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar.



P31 Bij het plaatsen van afvalbakken in recreatiegebieden onderzoeken we de mogelijkheid om bij de bron te scheiden. We voeren, in samenwerking met scholen en de wijkregisseurs, zwerfafvalacties uit.

2019
2022

P32 We ondersteunen educatieprojecten en initiëren voorlichtingscampagnes op het gebied van (zwerf)afval en hondenpoep.

2019
2022

P33 We houden toezicht op de uitvoering van het hondenbeleid. Naast de reguliere handhavingstrajecten zetten we in op jaarlijkse voorlichtingscampagnes om het gedrag te beïnvloeden. We monitoren de effecten en beoordelen op basis daarvan of bijstelling van beleid nodig/gewenst is.

2019
2022

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom hechten we waarde aan ons erfgoed

We behandelen ons erfgoed met respect. We gaan zorgvuldig om met sloopverzoeken voor beeldbepalende panden. We kijken eerst of er alternatieven zijn voor sloop. We werken de procedure hiervoor verder uit.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **P34**

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom willen we een veilig Teylingen

We stellen een nieuw veiligheidsbeleid op. Dat doen we op basis van de nieuwe strategische verkenning. Het aanpakken van criminaliteit, ondermijning, polarisatie, radicalisering, loverboys, high impact crime en criminele groeperingen hoort onderdeel te zijn van het nieuwe veiligheidsbeleid. Wij zetten in op een sterk en stevig basisteam van de politie in HLT-verband, met behoud van onze wijkagenten. De wijkagent en/of BOA is een laagdrempelig aanspreekpunt voor inwoners. Hij/zij gaat oplossingsgericht aan de slag met de problemen die zijn gemeld door inwoners van de wijk. Om de veiligheid in de wijk te bevorderen, stimuleren we de bereidheid in de buurt om elkaar te helpen en te informeren. We breiden de vuurwerkvrije zones uit op aanvraag van, en in overleg met, inwoners. Vrijwilligers van hulpdiensten worden gewaardeerd. Werving van vrijwilligers blijft belangrijk voor het goed kunnen uitvoeren van vrijwillige taken.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **P35** t/m **P45**

P34 Voor het behoud van onze monumenten maken we een keer per twee jaar een volledige ronde langs alle monumenten. Onderzocht wordt dan of maatregelen nodig zijn voor behoud van het monument en ter voorkoming van verval. Mochten er plannen zijn voor ontwikkeling van het monument, dan is de eerste stap: ontwikkeling met behoud van. Mocht dat niet lukken, dan wordt onderzocht waaruit de herontwikkeling dan kan bestaan.

2018
2022



- P35** In participatie met inwoners en gebaseerd op de strategische verkenning stellen wij het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023 op. Vanuit dit beleid gaan we werken met jaarplannen, de Veiligheidsjaarplannen. In het veiligheidsbeleid wordt nauw samengewerkt met het sociaal domein, door deelname aan het ontschottingsprogramma. In de veiligheidsjaarplannen zullen een aantal vaste onderwerpen terugkomen, zoals:
- 2019**
- P36** Het uitvoeren van de KVO's voor de drie kernen (de KVO Warmond wordt in 2019 ingevoerd).
- 2019**
- P37** Het vaststellen van vuurwerkvrije zones (op aanvraag van en in overleg met de omgeving).
- 2018**
2022
- P38** Toepassen van BIBOB beleid en sluitingsbeleid drugs.
- 2018**
2022
- P39** Actualiseren APV.
- 2019**
- P40** Evalueren en nadere keuzes met betrekking tot toezicht en handhaving Koudenhoorn.
- 2018**
- P41** We zetten in op vorming van een robuust politieteam voor HLT. Verder houden we in Teylingen blijvend vast aan twee opkomstlocaties: Voorhout en Sassenheim.
- 2018**
- P42** We dragen bij aan c.q. ondersteunen de werving van vrijwilligers bij o.a. politie en (jeugd)brandweer. Daarbij richten we ons niet allen op burgers in de samenleving, maar faciliteren we ook de medewerkers in onze eigen HLT-organisatie lid te worden van bijvoorbeeld de vrijwillige brandweer.
- 2018**
2022
- P43** We starten een pilot Zorg en veiligheid jeugd vanuit de lokale zorg- en veiligheidstafel voor een periode van 2 jaar.
- 2019**
2020



P44
2019 In samenwerking met ketenpartners (o.a. brandweer, politie en hoogheemraadschap) wordt een Integraal Handhavingsbeleid 2019-2022 opgesteld. In dit beleid leggen we voor een periode van vier jaar vast welke onderwerpen in het kader van Bouw- en Woningtoezicht (Wabo), de Algemeen plaatselijke verordening (APV) en de Drank- en horecawet gehandhaafd worden. Ook wordt voorgesteld hoe we handhaven (welke procedure: overleg/ waarschuwing/ vooraankondiging/ besluit).

P45
2019
2022 We stellen jaarlijkse handhavingsuitvoeringsprogramma's op, waarin naast de reguliere werkzaamheden zoals geprioriteerd in het handhavingsbeleid, ook de projecten als handhaving Buitengebied, Asbestdaken en het nieuwe uitstallingenbeleid beschreven worden.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom zorgen we voor een goed bereikbaar Teylingen

Dat geldt voor de auto, fiets en voor het openbaar vervoer. We willen dat inwoners, en met name kinderen, zich makkelijk en veilig kunnen bewegen op straat en naar school kunnen gaan. We willen dat inwoners lang en prettig in de eigen wijk kunnen blijven wonen. Daarom moeten inwoners gemakkelijk gebruik kunnen maken van openbaar vervoer. Er zijn voldoende haltes die geschikt zijn voor alle validen en minder validen van alle leeftijden. De frequentie van het openbaar vervoer mag omhoog. De dorpskernen zijn goed bereikbaar en toegankelijk voor mindervaliden. We onderzoeken de mogelijkheden om de rondweg zuid in Voorhout van de N444 door te trekken naar Oosthout. Bij grootschalige nieuwbouw in de regio kijken we naar het verbeteren van de ontsluiting van de streek. Dat doen we in samenwerking met omliggende gemeenten. Dat geldt voor de ontsluiting per auto, maar zeker ook per fiets en openbaar vervoer. Denk bijvoorbeeld aan de mogelijkheid tot het aanleggen van lightrailverbindingen. We nemen het initiatief om regiobreed een convenant duurzame mobiliteit uit te werken. Onderdeel daarvan zijn openbaar vervoersverbindingen en faciliteiten voor toeristen. We hebben speciale aandacht voor (snelle) fietsverbindingen. We onderzoeken of een fietsverbinding van de Kagertuinen met het fietspad langs de A44 haalbaar is.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **P46** t/m **P50**

P46
2019 Er vindt in 2019 een eerste verkenning plaats naar de mogelijkheden van een zuidelijke randweg Voorhout. Afhankelijk van de uitkomsten kan daaraan na 2019 een vervolg worden gegeven.



Bij nieuwe grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen worden in een vroeg stadium de mobiliteitsconsequenties in beeld gebracht. Voor de verschillende vervoerswijzen zal inzichtelijke worden gemaakt wat nodig is om de ontwikkeling aan te laten sluiten bij een duurzaam verkeerssysteem. In 2019 zullen de werkprocessen hiervoor worden uitgewerkt.

Realisatie maatregelen HOV-verbinding Noordwijk – Schiphol als onderdeel van het verhogen van de bereikbaarheid met het OV.

P47
2018 We brengen onze wensen ten aanzien van het huidige bereikbaarheidsniveau van het openbaar vervoer (bus) in beeld (referentie-bepaling OV-bereikbaarheid). Het gaat dan om de toegankelijkheid, frequentie, het halteaanbod en de -dichtheid). Dit als input voor de aanbesteding van de nieuwe concessie van het bus-OV door de provincie Zuid-Holland en de OV-visie die in Holland Rijnland verband wordt opgesteld.

Vanuit de wens het OV-systeem te verduurzamen wordt in regionaal verband gevraagd om een onderzoek naar de mogelijkheden van lightrailverbindingen. Wij zien erop toe dat in de regionale OV-visie dit thema een plek krijgt en vragen bij Holland Rijnland aandacht voor het lobby-traject dat moet worden ingezet.

P48
2019 De bestaande programma's vanuit het Programma Ontsluiting Greenport (POG) zijn nog steeds actueel. We blijven hier in 2019 samen met onze regiopartners aan werken. Het gaat daarbij onder meer om:

- de Duinpolderweg/bereikbaarheid Duin- en Bollenstreek/Haarlemmermeer;
- noordelijke verbinding Rijnsburg;
- knooppunt N443: Piet Gijzenbrug.

P49
2019
2022 We stellen het Actieplan Fiets op, waarin de maatregelen voor de komende jaren zijn vastgelegd. Dit plan is van belang voor zowel het verduurzamen van het netwerk in de vorm van verbindingen en de uitvoering daarvan, alsook voor het verhogen van de verkeersveiligheid op dit netwerk. In 2019 zal dit plan worden opgesteld, na 2019 zal het worden gerealiseerd.

P50
2019 Er is een parkeeronderzoek gepland. In de komende jaren zullen deze tellingen periodiek worden herhaald.



UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom maken we de wegen veiliger waar dat nodig is

We pakken voortvarend de inventarisatie van eventueel nieuwe verkeersknelpunten op. In overleg en samenwerking met inwoners voeren we oplossingen / structurele verbeteringen door van bekende en nieuwe verkeersknelpunten. De verbetering van fietspaden wordt tot een speerpunt van het beleid gemaakt.

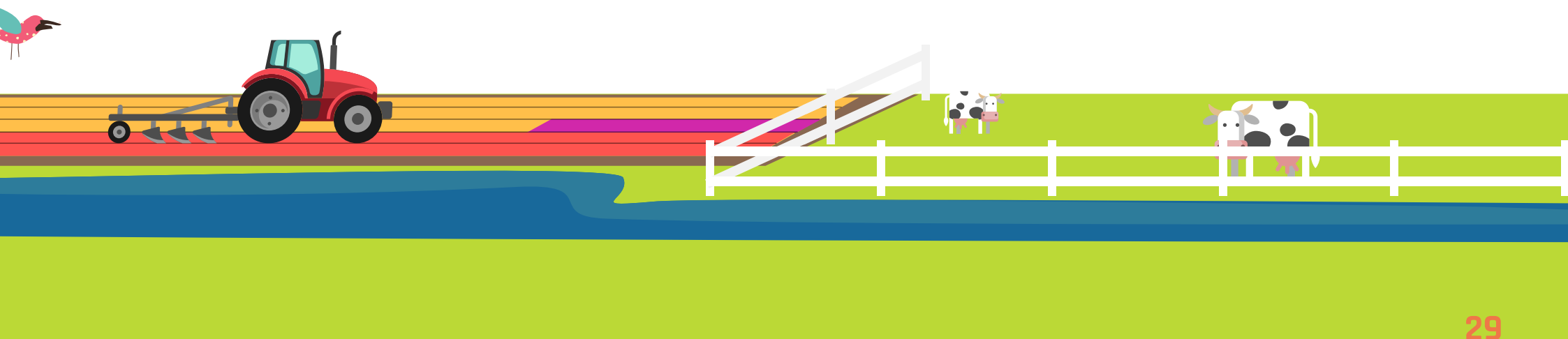
Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **P51**

P51 Om vragen en aandachtspunten ten aanzien van de infrastructuur te kunnen beantwoorden, is inzicht nodig in het gebruik van die infrastructuur. Ook in het kader van de verkeersveiligheid is het hebben van een dergelijk inzicht noodzakelijk.

2019 Als gemeente voeren we momenteel incidenteel monitoringsonderzoek uit. Mede vanuit de wens om meer datagedreven te werken, is het verzamelen van data/gegevens daarin de eerste stap. In 2019 staat er een onderzoek naar verkeersgebruik van onze wegen (verkeerstellingen) gepland.

Het ontwikkelen van nieuwe educatieve en/of voorlichtingscampagnes wordt integraal meegenomen bij de geplande herinrichtingen en bij opstelling van nieuw beleid.







IN GESPREK MET

Arno van Kempen

Wethouder



Een schone, veilige, groene en duurzame leefomgeving voor iedereen: daar staan we voor. Voor ouderen en jongeren, ondernemers en kwetsbaren, gezinnen en alleenstaanden. Ons uitgangspunt is 'iedereen doet mee'. We stimuleren betrokkenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen. In eerste instantie gaan we er vanuit dat iedereen een eigen verantwoordelijkheid heeft. Maar als iemands zelfredzaamheid - om welke reden dan ook - tekort schiet en iemand echt hulp nodig heeft, biedt de gemeente natuurlijk een helpende hand. Wethouder Arno van Kempen heeft onder meer zorg en welzijn in zijn portefeuille. Hoe ziet hij de komende periode voor zich? Welke zaken staan er op het prioriteitenlijstje?



Portefeuille

Onder andere: zorg en welzijn, jeugd- en ouderenbeleid, onderwijs, monumentenzorg, werk en inkomen, integratie statushouders.



Vitaal Teylingen is voor mij...

'Gezonde en sportieve inwoners, veel mensen op straat, florerend bedrijfsleven, drukke winkelstraten, lekker ontspannen op mooie, rustige plekken.'



Na werktijd

'Ik ben vaak te vinden in de sporthal, sporten is mijn grote hobby. Maar ik vind het ook heerlijk om op de Kagerplassen te varen.'



Daar kom ik graag

'Kagerplassen, de terrasjes in Sassenheim bij de haven, de restaurants in de Herenstraat in Voorhout.'

Jouw portefeuille bevat veel onderwerpen, welke thema's hebben topprioriteit, wat jou betreft?

'Ik heb natuurlijk veel prioriteiten, maar ik heb voor nu een top vier gemaakt. Als eerste noem ik de overgangsfase op het gebied van zorg en welzijn. Gemeenten hebben er zorgtaken bij gekregen. Dat hebben wij niet zelf bedacht, dat komt van de rijksoverheid. Ik sta daar helemaal achter, maar het is een langdurig proces. Zorginstanties moeten anders, efficiënter gaan werken - dat moet allemaal een stuk sneller kunnen. Daar wil ik echt iets aan doen.'

Waar wil je naartoe werken?

'Dat als iemand hulp nodig heeft, dat we dan snel en met alle betrokkenen

bij elkaar, kijken wat iemand nodig heeft. Door hier samen naar te kijken, met bijvoorbeeld een Jeugd- en Gezinsteam of Sociaal Team, hebben we snel een goed beeld en kunnen we zien wat nodig is. Dus niet meer één specialist die aan de slag gaat, maar met elkaar op zoek naar een goed beeld en passende hulp. Dat gaat nu overigens al steeds beter, maar het kost tijd om te wennen aan een andere manier van denken en werken.'

Over welke problematiek hebben we het dan?

'We hebben het dan met name over kinderen en ouderen. We zien veel vechtscheidingen, die komen hier meer dan gemiddeld voor. Tegelijkertijd zien we - ook meer dan elders - problemen met leerlingen in het speciaal onderwijs. Hoe komt dat, is er een verband? Dat vraagt om extra



aandacht en een integrale benadering. Wat betreft ouderen hebben we te maken met dementie en het feit dat mensen langer thuis blijven wonen. Sommigen willen best naar een andere woning verhuizen, maar alleen in hun eigen wijk. En daar zijn niet altijd geschikte woningen voor. Mijn collega Bas Brekelmans wil graag op creatieve wijze zorgen voor snelle (tijdelijke) woonruimte. En zo werken we met elkaar aan goede oplossingen voor onze inwoners. Zo zie je, je moet alles dus steeds in bredere context bekijken.'

Wat heeft nog meer prioriteit?

'Ik wil me echt gaan inzetten voor duurzaam werk voor mensen met een beperking. Concreet: ik wil zoveel mogelijk mensen aan het werk helpen. En niet in de vorm van tijdelijke contracten maar echt vaste banen; duurzaam dus. Dat is, zeker voor deze doelgroep, zó belangrijk! We hebben hier veel geld voor over. Daarmee willen we bijvoorbeeld ondernemers mobiliseren, het Servicepunt Werk speelt daar een actieve rol bij. Zij hebben contact met ondernemers en kijken of er werkplekken gecreëerd kunnen worden. Dat proces loopt al, maar het moet allemaal veel sneller.'

Het moet sneller, maar tegelijkertijd is er ook regelgeving. Is dat niet lastig? Je kunt niet zomaar een paar stappen overslaan.

'Klopt, en dat brengt mij bij mijn derde punt: aandacht voor menselijke maat. Niet de regel, maar de mens is het uitgangspunt. We moeten ons niet focussen op wat er niet kan, maar op wat er wél kan. Ik wil de discussie aangaan. Stel, iemand verdient nét iets te veel bij om voor bijstand in aanmerking te komen. Dan moeten we dat verzoek niet direct afwijzen, maar kijken hoe we die persoon toch kunnen helpen. De (financiële) schotjes eruit halen.'

Werken jullie al op die manier?

'Binnen onze werkorganisatie HLTsamen (Hillegom, Lisse en Teylingen) hebben we het afgelopen jaar 100 casussen bekeken op het gebied van ontschotting, ofwel: hoe kunnen we anders met de regels omgaan zodat we de inwoner of de ondernemer echt helpen. Over vier jaar is dat normaal, dan werkt iedereen zo. Waarbij ik wel gezegd wil hebben dat die uitzonderingen niet de nieuwe norm worden. In standaard-situaties passen we de huidige regelgeving toe. Maar juist uitzonderlijke of afwijkende gevallen krijgen een andere behandeling.'



En wat staat er nog meer op je lijstje?

'De Ruïne van Teylingen; die zou ik graag zien als publiekstrekker. Daar kunnen we zóveel meer uithalen. Dit prachtige cultureel erfgoed moeten we koesteren en er weer van genieten! Op die manier blijven we ook buiten het bollenseizoen aantrekkelijk voor toeristen. En voor eigen inwoners natuurlijk.'

Ik zou ook graag zien dat het armoedeniveau – dat bij ons al op een laag niveau is – dan nóg lager is. En dat we over vier jaar speciale doelgroepen, zoals verslaafden, daklozen, verwarde personen, een tijdelijk dak boven hun hoofd kunnen bieden. Dat is al met al een mooi plaatje, toch?'

'We gaan primair uit van de mens, en dan van de regeltjes'

'Stel, we zijn vier jaar verder, wat wil je dan bereikt hebben?'

'Ik hoop dat de financiën van Jeugdzorg en welzijn onder controle zijn en dat die andere manier van werken en benaderen er helemaal in zit. De preventie en vroegsignalering werken goed en de wachtlijsten zijn een stuk korter. Alles verloopt een stuk sneller, zonder onnodig veel doorverwijzingen en de hulp is beter en passender. Verder hoop ik dat arbeidsbeperkten allemaal een vaste baan hebben, en dat de Ruïne van Teylingen tegen die tijd echt een begrip in de regio is.'





Energiek en sociaal Teylingen



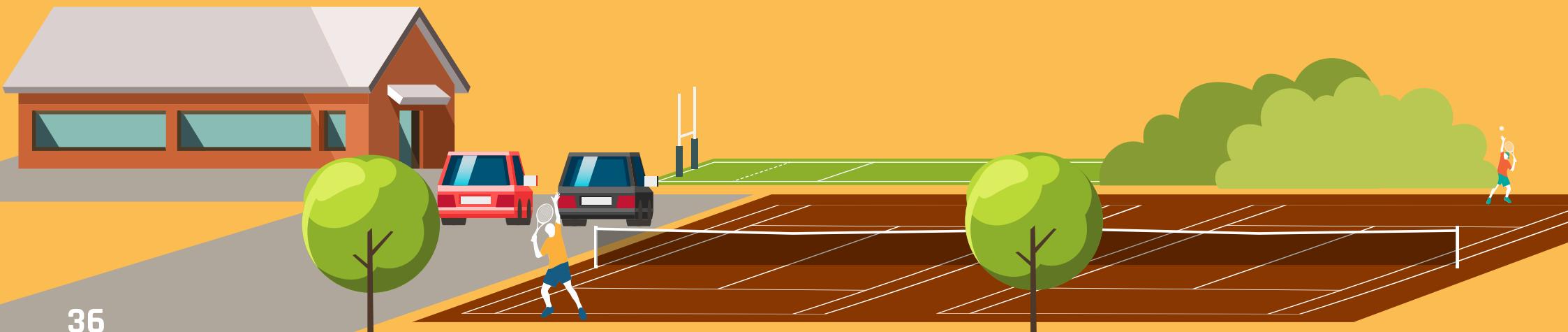


De ambitie

Inmiddels is een aantal taken binnen het sociaal domein van de overheid ondergebracht bij de gemeenten. Deze taken op het gebied van Jeugdzorg, de Participatiewet en Wet maatschappelijke ondersteuning willen we nog beter organiseren. Samen met gemeentelijke uitvoeringsorganisaties, maatschappelijke partners in het werkveld en onze cliënten zijn we in gesprek over creatieve en innovatieve aanpakken. De menselijke maat en niet de regels staan voor ons college centraal. We gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid van mensen, maar als het niet meer gaat, bieden wij hulp en ondersteuning.

Zorginstanties moeten sneller en efficiënter gaan werken. Via de multidisciplinaire Sociale Teams en Jeugd- en Gezinsteams kan snel een goed beeld gemaakt worden en weten we wat nodig is.

Verder gaan we bovenop de al bestaande inspanningen nog steviger aan de slag om mensen met een beperking aan de slag te krijgen en dan niet in de vorm van tijdelijke contracten, maar echte banen. Vanuit het Servicepunt Werk zoeken we naar banen voor deze mensen binnen de MareGroep en in het bedrijfsleven. Zelf geven we daarbij het goede





voorbeeld door onszelf de verplichting op te leggen jaarlijks voor in elk geval één persoon een baan te creëren.

Een ander speerpunt van ons college is de aandacht voor de menselijke maat. Niet de regels, maar de mens staat centraal. Als dat nodig is, zoeken we de grenzen van het mogelijke op. Een belangrijk element daarbij is de al ingezette lijn van ontschotting. Wij verstaan daaronder dat niet de regels centraal staan, maar dat de aandacht voor en hulp en ondersteuning aan onze inwoners en ondernemers centraal staat in ons handelen.

Op het gebied van kunst en cultuur zetten we ons in om de Ruïne van Teylingen uit te laten groeien tot een publiekstrekker voor het jaarrond toerisme.

SPEERPUNTEN

- **Transformatie in het sociaal domein via het werken in de Sociale Teams en de Jeugd- en Gezinsteams**
- **We maken geld vrij voor innovatieve projecten in de zorg**
- **Meer mensen met een beperking aan de slag, waarbij we als gemeente zelf het voorbeeld geven**
- **Bij het verlenen van ondersteuning aan onze inwoners staan niet de regels, maar de mens centraal; we hebben oog voor de menselijke maat**
- **De Ruïne van Teylingen is een pareltje van ons toeristische en culturele aanbod**



Acties

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom is individuele vrijheid en eigen verantwoordelijkheid ons uitgangspunt

Ieder mens heeft het recht om zelf keuzes te maken. Dat geldt in ieder geval voor ieders leefwijze. Dat respecteren wij. Ook als mensen hulp of zorg nodig hebben, bepalen ze dat in eerste instantie zelf.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **E1**

- E1** We gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid van mensen en dringen zorg en ondersteuning dan ook niet op. Maar als het niet meer gaat, bieden wij hulp en ondersteuning via het JGT/CJG en de Sociale Teams. Uitgangspunt daarbij is mensen weer in hun kracht te zetten.
- 2018
2022**

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom zetten we de lijn van het werken met Positieve Gezondheid door

Bij Positieve Gezondheid gaan we uit van wat mensen wel kunnen, in plaats van wat ze niet kunnen. We monitoren actief, via de GGD, de gezondheid van onze inwoners. We blijven daarbij in ieder geval letten op alcoholgebruik, roken, drugsgebruik en overgewicht. Om dit terug te dringen, nemen we waar nodig extra maatregelen. Denk hierbij aan voorlichting, maar ook aan het aanwijzen van rookvrije plekken bij sportvelden, speeltuinen en schoolpleinen.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **E2**

- E2** De Nota Volksgezondheidbeleid wordt gemoderniseerd en herijkt vanuit het perspectief van positieve gezondheid. Het spreekt voor zich dat de nieuwe nota op een participatieve manier tot stand komt. Bij de opstelling van de nota wordt een relatie gelegd naar de Omgevingsvisie en naar het beleid van rijk en provincie.
- 2019**

We monitoren het middelengebruik en overgewicht van onze inwoners en waar mogelijk interveniëren we bij probleemsituaties.

» [Lees het vervolg van dit actiepunt op de volgende pagina](#)



UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom willen we passende hulp en zorg voor iedereen die dat nodig heeft

We hebben extra aandacht voor oudere en kwetsbare inwoners van Teylingen. We verkorten de wachttijden in de jeugdhulp en bieden jongeren hulp en begeleiding. We maken realistische begrotingen en werken via transformatieprogramma's aan vernieuwing van de zorg en het terugdringen van kosten.

We werken het actieprogramma dementievriendelijke gemeente verder uit. Inwoners met een geestelijke en/of lichamelijke beperking bieden we een sociaal vangnet aan en extra begeleiding naar een passende vorm van zorgverlening, werk of dagbesteding.

We breiden de Verordening Leerlingenvervoer uit voor 'schrijnende gevallen'. We pakken armoedebestrijding integraal aan.

Wij zorgen voor ruimte voor beschermd en begeleid wonen voor inwoners met psychische-, sociale- en maatschappelijke problemen die geen zelfstandige woonruimte kunnen vinden. We doen dit samen met onder andere de woningcorporaties. In 2022 komt ook de financiering van maatschappelijke zorg naar ons toe.

We blijven mogelijk maken dat inwoners gebruik kunnen maken van een PGB, naast de vormen van zorg die wij als gemeente voor onze inwoners inkopen/mogelijk maken.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **E3** t/m **E7**

» Interventies pakken we integraal op, in die zin dat (waar nodig) een relatie wordt gelegd naar het beleidsterrein van openbare orde en veiligheid. Bovendien zal steeds een duidelijke communicatiestrategie onderdeel uitmaken van de aanpak. Ook samenwerking met andere partners wordt gezocht, bijvoorbeeld verenigingen als het gaat om het terugdringen van overgewicht.

We sluiten aan bij het initiatief Op weg naar een rookvrije generatie.

E3
2018 We onderzoeken subregionale inkoop van Jeugdhulp, we voeren de Sturingsagenda van Holland Rijnland uit en doen mee in de landelijke lobby voor extra geld.

2018
2022 We voeren de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet uit door uit te gaan van de menselijke maat en zetten in op meer preventie en vroegsignalering. We doen dat via de Sociale Teams, Jeugd- en Gezinstteams en schakelen maatschappelijke organisaties zoals Welzijn Teylingen, MEE en Kwadraad in.



E4 Het actieprogramma dementievriendelijke gemeente wordt verder uitgevoerd en in 2020 geëvalueerd.

2018
2020

E5 De Verordening leerlingenvervoer wordt aangepast, zodat in schrijvende gevallen ook een beroep kan worden gedaan op vergoeding vanuit deze regeling. Ook hier is de menselijke maat ons uitgangspunt.

2019

**2018
2022** Bij de bestrijding van armoede gaan we door op de ingeslagen weg (vastgelegd in de nota Armoedebeleid gemeente Teylingen). Het is onze doelstelling te voorkomen dat inwoners (financieel) belemmerd worden om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Volgens deze visie is armoede meer dan een financieel probleem en liggen er meerdere oorzaken aan ten grondslag. De aanpak van deze oorzaken vereist een brede focus en een multidisciplinaire aanpak. Samenvattend zetten we in op alle preventieve en informatieve maatregelen (spoor 1), Fonds Voorkoming Huisuitzettingen en Schulddienstverlening ISD (spoor 2), Sport- en cultuurregeling, Kwijtschelding gemeentelijke belastingen en Voedsel- en Kledingbank (spoor 3), Bijstandsuitkering en Ondersteunend minimabeleid

(spoor 4), breed betrekken van de samenleving en Netwerkstructuur (spoor 5).

E6 We voeren het programma Maatschappelijke zorg uit, waarbij de prioriteit ligt bij het vinden van huisvesting voor mensen die behoren tot de doelgroep beschermd en begeleid wonen.

2018
2022

**2019
2022** Naast de noodzaak om huisvestingsvoorzieningen te realiseren voor beschermd en begeleid wonen, is het ook onze ambitie om op korte termijn (vanaf 2019) huisvesting te bieden aan spoedzoekers*. Daar waar dat kan, zullen we ten aanzien van de verschillende doelgroepen gelijk optrekken in het te realiseren aanbod.

E7 De mogelijkheid tot het gebruik van PGB's bij Wmo en Jeugd, blijft beschikbaar en brengen wij steeds weer onder de aandacht van mensen.

2018
2022

* Woningzoekenden die niet in aanmerking komen voor een urgentiestatus, omdat er geen sprake is van een levensbedreigende situatie of acuut probleem. Tegelijkertijd hebben ze doorgaans te weinig inschrijfduur om een sociale huurwoning te vinden.'



UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom willen we dat inwoners snel toegang tot de juiste hulp vinden

De Jeugd- en Gezinsteams en de Sociale Teams ontwikkelen zich verder als laagdrempelige toegang tot informatie- en hulp- en zorgvoorzieningen. We ontschotten regelingen en budgetten en er komt een makkelijk toepasbare digitale sociale zorgkaart.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **E8**

E8
2018
2022

We ontwikkelen de Sociale Teams en de Jeugd- en Gezinsteams door tot de integrale toegang tot zorg en werken toe naar een situatie waarin iedereen werkt als een ontschotter, conform het programma in de Village Deal.

Door het doorontwikkelen van Buurboek (o.a. uitbreiding naar Jeugd en het verbeteren van de bereikbaarheid en doorzoekbaarheid van de informatie op de website) wordt de toegankelijkheid verbeterd en is er sprake van een toepasbare digitale zorgkaart.

De doelstellingen 7, 8, en 9 in de door raad aangenomen motie programma duurzaamheid

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom zetten we in op preventie en vroegsignalering

Het vroegtijdig signaleren van de behoefte aan zorg bij inwoners voorkomt veel ellende. We gaan daarom door met de Sociale Teams in de kernen. We betrekken hierbij ook de centra voor Jeugd en Gezin, scholen, artsen, verenigingen etc.

We hebben extra aandacht voor jongeren van 18-/18+, schoolverlaters van het voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs en jongeren die niet makkelijk een baan vinden. We doen dat samen met partners uit het onderwijs, zorg, werk, wonen en veiligheid.

Samen met scholen en verenigingen zetten we in op het voorkomen van schooluitval en het vroegtijdig signaleren van eventuele leerachterstanden. Samen zetten we programma's op voor het vergroten van weerbaarheid en sociale vaardigheden/sociale veiligheid.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **E8** t/m **E11**

E9
2018
2022

Bij de Vroeg Eropaf-methodiek worden inwoners met 2 maanden huurachterstand thuis bezocht om het gesprek aan te gaan over de huurachterstand en onderliggende oorzaken. Naar aanleiding van het gesprek wordt een plan van aanpak gemaakt om de schulden duurzaam aan te pakken. Bijvoorbeeld het treffen van een schuldenregeling en hulp bij echtscheiding en de financiële gevolgen daarvan, waar het Sociaal Team in kan ondersteu-



nen. Het Sociaal Team is voor inwoners de toegang tot schuld-hulpverlening; er wordt op maat preventieve en curatieve inzet geregeld en nazorg ingezet. Het welzijnswerk (Welzijn Teylingen) speelt een actieve rol in vroegsignalering, bevordert inwoners om maatschappelijk actief te zijn en te voorkomen dat zwaardere hulp en ondersteuning nodig is.

Het Sociaal Team ontwikkelt zich door tot een team dat in verbinding staat en samenwerkt met alle relevante netwerkpartners in de gemeente. En aan de hand van de uitkomsten van het project Integrale toegang wordt de integraliteit van de brede toegang tot hulp en ondersteuning voor jeugdigen en volwassenen verder versterkt. De bureaucratie voor onze inwoners wordt zoveel mogelijk weggenomen.

E10
2018
2022

Bij circa 15% van de 18-jarigen zijn er problemen op verschillende thema's (leefgebieden). In een toekomstplan (Project 18-/18+) worden de behoeften in kaart gebracht en tijdig geregeld, zodat deze jongeren niet tussen de wal en het schip vallen. Ook informeren en benaderen we jongvolwassenen actief voordat ze 18 worden.

We helpen PRO/VSO'ers een baan te krijgen via SPW en/of businesscaseonderwijs en arbeidsmarkt. Als dat niet lukt, begeleiden wij hen naar arbeidsmatige dagbesteding. We doen dit samen met scholen, werkgevers, ISD en eventueel andere organisaties.

E11
2018
2022

Door uitvoering van de Ontwikkelagenda REA zetten we samen met scholen en verenigingen in op het voorkomen van schooluitval. Via het VVE-beleid voorkomen we leerachterstanden. We faciliteren en/of financieren trainingen rondom weerbaarheid, sociale vaardigheden en sociale veiligheid.



UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom stimuleren we initiatieven die onderlinge betrokkenheid in de gemeente bevorderen

We geven ruim baan aan initiatieven die ontmoeting en onderlinge betrokkenheid versterken en die eenzaamheid tegengaan. Denk aan Buurtkamers, Fietsmaatjes, Stichting Syrische vrouwen, etc.

Aan verenigingen en organisaties die financiële ondersteuning of subsidie ontvangen, vragen we een maatschappelijke tegenprestatie.

We gebruiken het Kindpakket om te zorgen dat kinderen in gezinnen met weinig geld deel kunnen nemen aan de samenleving.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **E12** t/m **E14**

E12 We creëren flexibele financiële en beleidsruimte, met een discretionaire bevoegdheid bij ons college, voor initiatieven die ontmoeting en betrokkenheid versterken en eenzaamheid tegengaan. Een kleine/ incidentele bijdrage kan soms net dat steuntje in de rug zijn om waardevolle initiatieven van de grond te krijgen.

2018
2022

Omdat het soms ook nodig is fysieke ruimte beschikbaar te hebben voor dergelijke initiatieven (denk aan stallingsruimte voor de fietsen van fietsmaatjes, buurtkamers en ontmoetingsruimten

in wijken, een veteranenontmoetingsruimte etc.), wordt de beschikbaarheid van dergelijke voorzieningen betrokken in de opstelling van de Omgevingsvisie.

E13 We gaan in gesprek met verenigingen en organisaties die van ons subsidie ontvangen over de vraag welke maatschappelijke tegenprestatie door hen kan worden geleverd. Zo kijken we of er mogelijkheden zijn vanuit de vereniging(sleden) bij te dragen aan maatschappelijke activiteiten. Ook kan gedacht worden aan het maken van afspraken over het beschikbaar stellen van de eigen accommodatie voor maatschappelijke doelen/ activiteiten.

2019
2022

E14 Het kindpakket uit het armoedebeleidsplan omvat de samenwerking met Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld. Via deze stichtingen zorgen we ervoor dat ook kinderen uit de lage inkomensgroepen kunnen participeren, doordat zij gratis/ tegen sterke reductie kunnen sporten en aan culturele activiteiten kunnen deelnemen en dat deze kinderen over de noodzakelijke (leer)middelen kunnen beschikken om aan school deel te nemen.

2018
2022



UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom waarderen we expliciet inwoners die anderen ondersteunen

We hebben grote waardering voor vrijwilligers en mantelzorgers. We zorgen ervoor dat zij de ondersteuning van hulpbehoevenden adequaat kunnen uitvoeren en op gezette tijden worden ontlast van hun zware activiteiten. We ondersteunen hun werk met bijvoorbeeld opleiding of met andere opties, zoals respijtzorg.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **E15**

- E15** We hebben grote waardering voor de inzet van ondersteuners.
- 2018
2022** Bij de waardering van die ondersteuners wordt een onderscheid gemaakt in waardering voor vrijwilligers en mantelzorgers. Onze waardering voor vrijwilligers komt onder meer tot uiting door onze acties op het gebied van de vrijwilligersprijs, deelname aan de activiteiten van de Stichting DOEN! en onze communicatie-uitingen. Onze waardering voor mantelzorgers is zichtbaar in de voorgenomen verbreding van het mantelzorgcompliment, het onderzoek naar een respijthuis en de pilot met betrekking tot de respijtzorg met verblijf in Teylingen.
- Het gemeentebestuur heeft Welzijn Teylingen de opdracht te

geven zich met haar aanbod te richten op mantelzorgers en vrijwilligers.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom creëren we extra werk(ervarings)plaatsen voor mensen met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt

Bij het in dienst nemen van gemeentepersoneel en bij aanbestedingen nemen we een paragraaf 'Social Return On Investment' op. Samen met het Servicepunt Werk, de MareGroep en de Intergemeentelijke Sociale Dienst werken we aan het begeleiden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk, waaronder nieuw beschut werk. We ondersteunen de verdere transformatie van de Maregroep naar een breed georiënteerde sociale onderneming.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **E16**

- E16** We geven HLTsamen de taakstelling ieder jaar één persoon met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.
- 2019
2020** We voeren Social Return on Investment (SROI) uit en maken ons er sterk voor dat ook andere gemeenschappelijke regelingen een bijdrage leveren aan de taakstelling van de overheid om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.



Via het Servicepunt Werk (SPW) continueren we de uitvoering van de wettelijke taakstelling op het gebied van nieuw beschut werk. Daarbij maken we gebruik van de MareGroep of (indien mogelijk) reguliere werkgevers, om mensen aan het werk te helpen. Het is onze ambitie de bestaande inspanningen te versterken en meer mensen vanuit deze doelgroep aan het werk te krijgen. We ondersteunen de transformatie MareGroep 2.0 en de doorontwikkeling van het SPW.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom versnellen we de integratie van statushouders

Ook in Teylingen huisvesten wij statushouders. We verwachten van hen dat ze snel integreren in onze gemeente. Bij de integratie ligt de nadruk op het leren van de Nederlandse taal en het begeleiden naar werk. Zo kunnen ook zij actief bijdragen aan de samenleving. We maken gebruik van het handboek integratie dat vol ideeën zit over inburgering. Aan die inburgering dragen onze inwoners en organisaties actief bij. De Nederlandse taal leren is de eigen verantwoordelijkheid van de nieuwkomer, vrijwilligers kunnen hierin een belangrijke rol spelen. De gemeente gaat in gesprek met Vluchtelingenwerk, ISD en SPW om te bevorderen dat er voldoende goede en betaalbare cursussen Nederlandse taal zijn.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **E17** en **E18**

E17
2019 Bij de huisvesting van statushouders is het leren van de Nederlandse taal de hoogste prioriteit. De veranderende rijksregeling op het gebied van taalonderwijs biedt aan gemeenten meer ruimte daarop te sturen. Wij willen daar maximaal gebruik van maken. Bij de integratie en inburgering door Vluchtelingenwerk en ISD Bollenstreek gaan we het gebruik van het opgestelde handboek intensiveren. Er kan meer gehaald worden uit dit handboek, dat met medewerking van velen tot stand is gebracht.

Cliënten van de ISD hebben de verplichting een tegenprestatie naar vermogen te leveren. Wij zien kansen en mogelijkheden om via het welzijnswerk inwoners (in de vorm van een tegenprestatie) actief bij te laten dragen aan inburgeringstrajecten. Verder zullen wij een beroep doen op organisaties (bedrijven, instellingen en verenigingen) om hieraan actief mee te werken.

E18
2019 In het kader van de veranderende regelgeving op het gebied van taalonderwijs voor statushouders gaan wij in gesprek met Vluchtelingenwerk, ISD en SPW om te bevorderen dat er voldoende goede en betaalbare cursussen Nederlandse taal zijn.



UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom zien we onderwijs als dé investering tot succes en persoonlijke groei

De eerste levensjaren van ieder mens leggen het fundament voor een leven lang leren en ontwikkelen. De gemeente heeft vooral een taak in het faciliteren van duurzame locaties, waar de talenten van kinderen ontwikkeld kunnen worden. In Teylingen geven brede scholen en Integrale Kind Centra invulling aan voor- en buitenschoolse opvang en ontwikkeling, onderwijs, sport en cultuur. We motiveren onderwijsinstellingen tot duurzaamheidsonderwijs en hebben meer aandacht voor volwassenenonderwijs en laaggeletterdheid. We stimuleren dat combinatiefunctionarissen meer in de praktijk op scholen ingezet worden.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **E19**

- E19** We geven daar waar nodig (financiële) ondersteuning aan de uitvoering van de Regionale Educatieve Agenda en voeren het Vroeg
- 2018** Voorschoolse Educatie (VVE)-beleid uit.
- 2020** We willen de onderwijsvoorzieningen een beweging laten maken in de richting van Integrale Kind Centra (IKC). We ontwikkelen beleid die die beweging faciliteert en ondersteunt en verankeren een en ander in het Integraal Huisvestings- Plan (IHP) voor het primaire onderwijs.
- 2020** Vanuit het perspectief dat we als gemeente Teylingen in 2030

volledig duurzaam willen zijn gaan we aan de slag met het opstellen van een uitvoeringsprogramma om de gebouwen van het primaire onderwijs te verduurzamen.

- 2019** Ook zetten we in op volwasseneneducatie, waarvoor we een lokaal plan op gaan stellen. We voeren het convenant laaggeletterdheid uit.
- 2019** We maken nieuwe afspraken over de combinatiefunctie (onderwijs, sport en cultuur), waarbij we ook invulling gaan geven aan de rol van de buurtsportcoach.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom geven we ruimte voor innovatieprojecten in de zorg

Vitale mensen in een vitale omgeving, dat is wat we willen. Waarbij ieder op zijn eigen wijze vitaal kan zijn. Daarbij past maatwerk en aandacht voor de menselijk maat. Daarom maken we budget vrij voor innovatieprojecten in de zorg zoals eHealth, domotica, etc. We dagen zorgaanbieders uit om gezamenlijk met vernieuwende concepten van zorgverlening te komen. We staan open voor (particuliere) initiatieven op het gebied van zorg die buiten de gebaande paden liggen. Bijvoorbeeld ouders die het buiten de reguliere zorg zoeken en een particulier wooninitiatief willen opstarten.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **E20**



E20

2019
2022

Binnen het te moderniseren volksgezondheidsbeleid zal ruimte worden geboden aan innovatieve projecten in de zorg. Ook zal een nadrukkelijke relatie worden gelegd naar volkshuisvesting, duurzaamheid en integraliteit (waar mogelijk ook ingebed in de Omgevingsvisie). Daarom maken we budget vrij voor innovatieprojecten in de zorg, zoals eHealth en domotica. We dagen zorgaanbieders uit om gezamenlijk met vernieuwende concepten voor zorgverlening te komen. We staan open voor (particuliere) initiatieven op het gebied van zorg die buiten de gebaande paden liggen. Bijvoorbeeld ouders die het buiten de reguliere zorg zoeken en een particulier wooninitiatief willen opstarten.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom meten we het effect van onze inspanningen

Meten is weten. We houden goed in de gaten wat het resultaat is van onze inspanningen en hoe oorzaak en gevolg zich tot elkaar verhouden. Zo kunnen we bijsturen als dat nodig is. We staan open voor lessen van andere gemeenten en voor nieuwe trends en ontwikkelingen, zoals datagedreven werken. We evalueren de pilot Zorgombudsman: het initiatief van de gemeenteraad om meer inzicht krijgen in de signalen, tips en eventuele klachten van inwoners.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **E21**

E21

2018

We gaan verder met de doorontwikkeling van de Monitor Sociaal Domein.





UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom creëren we de randvoorwaarden voor sport voor iedereen

Sport en bewegen is niet alleen ontspannend en gezond. Het biedt ook kans om elkaar te ontmoeten. We doen daarom een proef met buurtsportcoaches en faciliteren en stimuleren de breedte- en topsport. Incidenteel ondersteunen we topsportevenementen. We breiden de sport- en cultuurregeling uit, zodat iedereen kan sporten en bewegen en geven voorlichting over gezonde voeding. We zorgen voor voldoende en duurzame accommodaties, ook voor ook voor sporters die niet bij een vereniging zijn aangesloten. We onderzoeken ook de mogelijkheden om sporten buiten verenigingsverband te stimuleren, bijvoorbeeld met een sporthoekje in de parken. We behouden zwembad Wasbeek en spelen een verbindende rol bij kansrijke regionale initiatieven, zoals een regionaal 50-meterbad en een regionale 333-meter schaatsbaan. We voeren de kortgeleden vastgestelde Sportnota uit. We zetten meer in op gehandicaptensport.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **E22**

E22 We geven uitvoering aan de sportnota, het daarin geformuleerde sportbeleid en continueren de investeringen op dit beleidsterrein. In de op te stellen volksgezondheidsnota wordt een link naar sport gelegd, dit vanuit het perspectief dat sport bijdraagt aan een inclusieve samenleving.

De uitvoering van accommodatiebeleid is gericht op de koppeling met wijk en buurt, waarbij de accommodaties een rol spelen bij ontmoetingen en activiteiten in die wijk of buurt.

Ook citymarketing wordt ingezet bij bijvoorbeeld ondersteuning van topsportevenementen.

We zetten verder in op voorlichting over gezonde voeding (via de GGD) en zorgen voor voldoende en duurzame accommodaties, ook voor sporters die niet bij een vereniging zijn aangesloten. We realiseren bewegingsvriendelijke openbare ruimte en fitpleinen.

We hebben een uitnodigende houding ten opzichte van initiatieven op het gebied van topsport en G-sport.

We spelen een verbindende rol bij kansrijke regionale initiatieven, zoals een regionaal 50-meterbad en een regionale 333-meter schaatsbaan.



UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom stimuleren en faciliteren we initiatieven op het gebied van kunst en cultuur

Kunst kan mensen vormen, werkt ontspannend en verbindend. Een culturele gemeente is een 'rijke' en sociale gemeente. We faciliteren kleinschalige initiatieven zoals ateliers in -tijdelijk- leegstaande panden, een jaarlijkse kunstprijz, het opzetten van kunstweken en kunstroutes en kunst in de buitenruimte. We stimuleren de samenwerking op het gebied van kunst en cultuur. Bij ons cultuurbeleid en jeugdeducatie maken we gebruik van de voorzieningen die we in de gemeente hebben, denk aan theaterbezoeken door basisschoolleerlingen. We koesteren het materieel en immaterieel erfgoed in onze gemeente. We werken ons erfgoedbeleid verder uit.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **E23**

E23 2019 We stellen een nieuwe Kunst- en Cultuurnota op, waarin erfgoed integraal wordt meegenomen.

E24 2020 Wij hebben de ambitie om het accommodatiebeleid voor de binnen- en de buitensport te harmoniseren en meer op elkaar te laten aansluiten.

We willen verder de beweging maken naar een insteek waarbij we het zwaartepunt van de subsidiëring verleggen van accommodaties naar een meer activiteiten gerichte benadering waarbij gesubsidieerd wordt naargelang de activiteit bijdraagt aan sociaal- of maatschappelijke doelstellingen.

E25 2018 Het huidige subsidiebeleid "back to basics" voor structurele subsidies zetten we voort.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

... subsidiëren wij activiteiten

Het gaat ons erom wat verenigingen of stichtingen doen, niet om wat ze zijn. We zien een trend dat verenigingen en stichtingen, naast de eigen activiteiten, ook andere activiteiten organiseren met maatschappelijke- en sociale meerwaarde. Wij ontwikkelen in het subsidiebeleid kaders voor dit soort activiteiten. We onderzoeken of we het subsidiebeleid voor zowel sport- als culturele accommodaties meer uniform kunnen maken.

Het huidige subsidiebeleid 'Back to basics' voor structurele subsidies, zetten we voort.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **E24** en **E25**



UIT HET RAADSPROGRAMMA

... kan en durft iedereen mee te doen in de samenleving

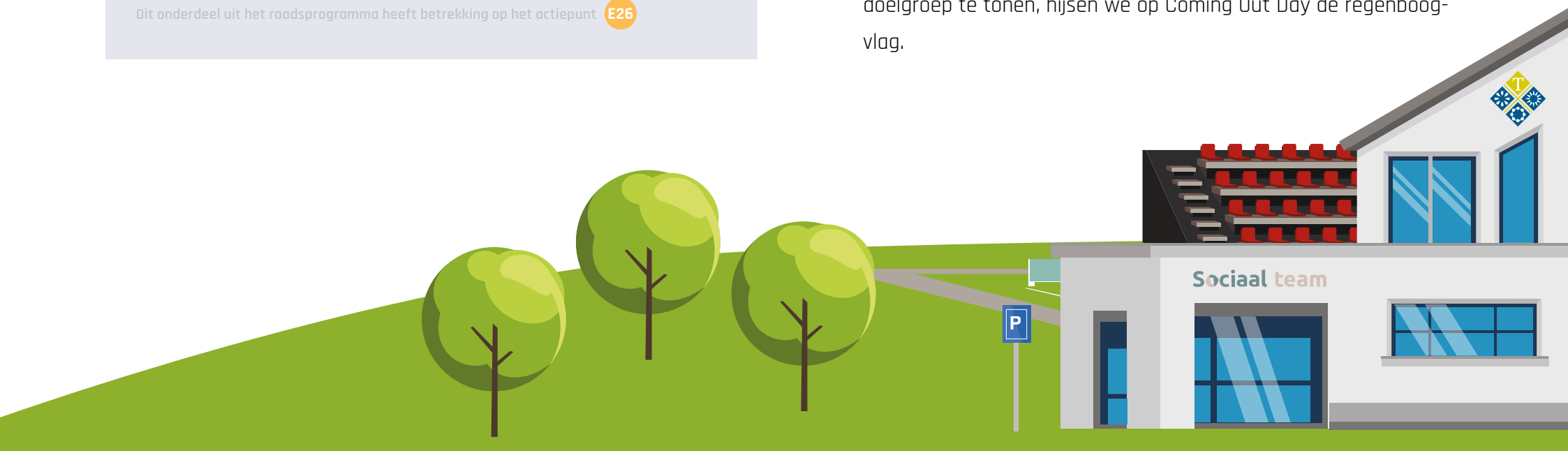
Iedereen heeft de mogelijkheid om zichzelf te zijn. In Teylingen voelt ieder zich prettig, veilig en geaccepteerd, ongeacht seksuele oriëntatie, genderidentiteit en geslachtskenmerken. LHBT-acceptatie is onderdeel van een inclusieve samenleving en dat onderschrijven wij. De gemeente heeft in het anti-pest-programma voor scholen aandacht voor seksuele diversiteit, om acceptatie te verhogen.

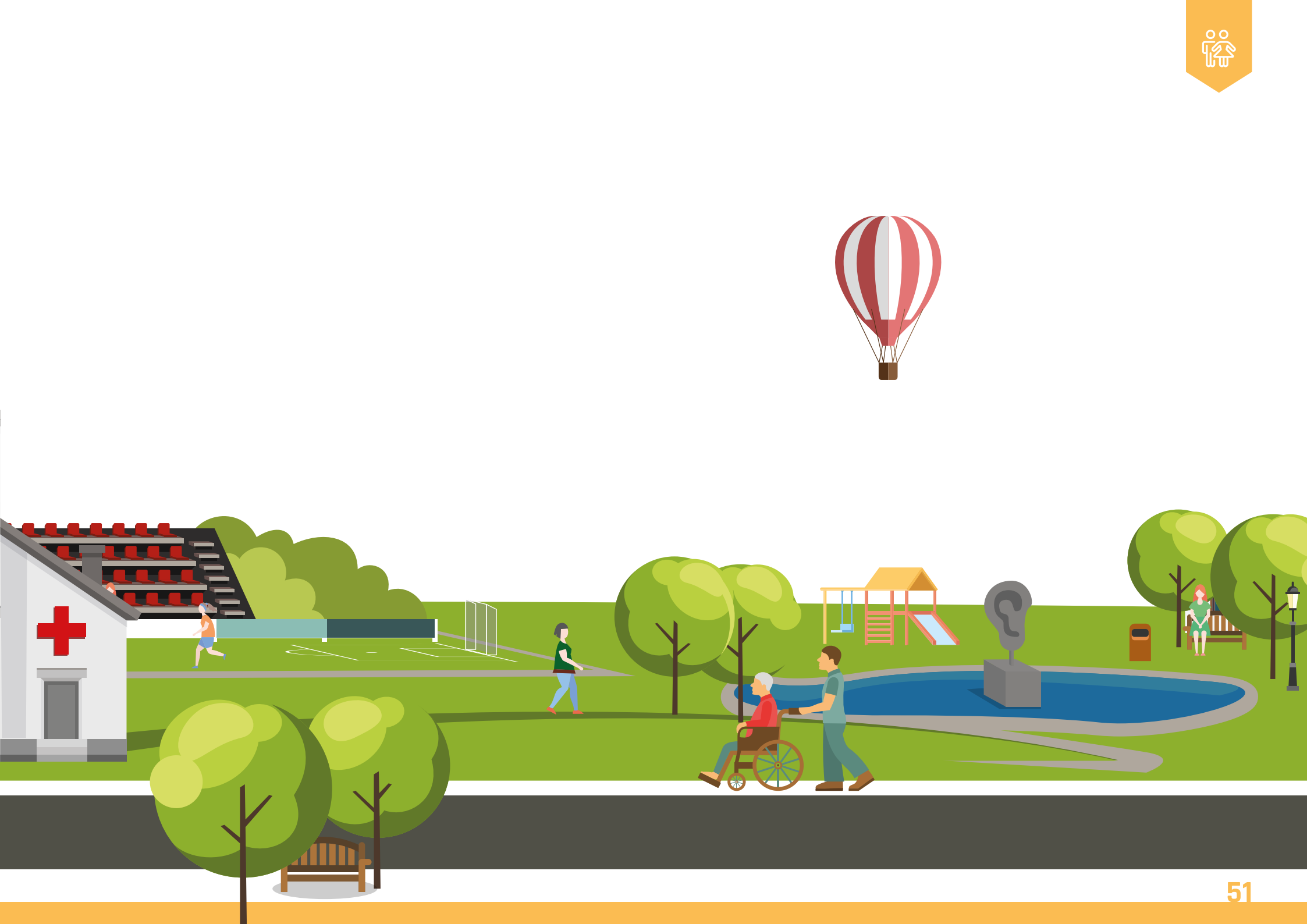
Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **E26**

E26

2018
2022

Vanuit het streven naar de inclusieve samenleving stimuleren we schoolbesturen om bewezen effectieve antipestprogramma's te gebruiken op hun scholen. Via OOG-overleggen brengen we de antipestprogramma's onder de aandacht. Bij het nastreven van de inclusieve samenleving hebben we nadrukkelijk specifieke aandacht voor LHBT-inwoners. Om onze solidariteit met deze doelgroep te tonen, hijsen we op Coming Out Day de regenboogvlag.







Ondernemend en bruisend Teylingen





De ambitie

Ruimte voor ondernemerschap staat voor ons college voorop. De samenleving en ondernemers hebben ruimte nodig om te ondernemen en kansen te benutten. Wij zien onze rol vooral in het creëren van goede randvoorwaarden om te ondernemen en duurzame ontwikkelingen te faciliteren. En dit houdt niet op bij onze gemeentegrenzen. Wij zetten dan ook vol in op samenwerking in de regio met de Economic Board Duin- en Bollenstreek. Een samenwerking met en door ondernemers, waarbij gemeenten projecten faciliteren en partner zijn. Goede randvoorwaarden creëren we met stevige centrumvisies, met het leggen van

relaties tussen onderwijs en arbeidsmarkt, aandacht voor de fysieke en digitale infrastructuur en stimuleren van duurzaam handelen. Tot slot gaan wij zorgen voor één aanspreekpunt waar ondernemers met al hun vragen terecht kunnen.





SPEERPUNTEN

- We leveren een bijdrage aan de uitvoering van de regionale economische agenda via de Economic Board
- We sluiten intentieovereenkomsten met werkgevers af om arbeidsplaatsen te creëren
- We stellen voor de drie kernen integrale centrumvisies op, inclusief uitvoeringsagenda's
- We zorgen voor gezellige winkelcentra met goede parkeervoorzieningen
- We stimuleren en ondersteunen ondernemers die investeren in innovatie en verduurzaming
- Eén aanspreekpunt voor ondernemers in onze organisatie





Acties

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom zetten we de regionale economische agenda actief voort

De economie van Teylingen is en blijft sterk verbonden met onze regio, of het nu gaat om bijvoorbeeld detailhandel, bedrijven op onze bedrijventerreinen, horeca, of agrarische ondernemingen. We zetten dan ook de economische stimuleringsactiviteiten voort uit de recent vastgestelde Economische Agenda Duin- en Bollenstreek. We vinden het passen bij de schaal van Teylingen dat wij een actieve rol (blijven) spelen in de regio. Denk daarbij aan de Greenport, Mobiliteit, Regionaal Toerisme, Regiomarketing en dergelijke. We onderzoeken of er draagvlak is voor een regionale detailhandelsvisie.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **01** t/m **03**

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom stimuleren we werkgelegenheid

We houden goed in de gaten hoe de werkgelegenheid in de diverse sectoren zich ontwikkelt in onze gemeente en regio. We stimuleren initiatieven die de relatie verbeteren tussen onderwijs en arbeidsmarkt, zoals ook opgenomen in de regionale Economische Agenda.

We sluiten intentieovereenkomsten met werkgevers om arbeidsplaatsen te creëren. Naast reguliere arbeidsplaatsen, gaat het ook om arbeidsplaatsen voor ouderen en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We doen dit samen met overheden, ondernemers en onderwijs. We brengen hen samen om werkgelegenheid te stimuleren en initiëren.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **04** en **05**

01
2018
2022 We ondersteunen en faciliteren de Economic Board bij de uitvoering van de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek.

02
2018
2022 Dit doen we door een financiële bijdrage te verstrekken en actief deel te nemen aan projecten waar de gemeenten partner zijn zoals bijvoorbeeld het Ondernemershuis, Bereikbaarheid en Onderwijs & Arbeidsmarkt.

03
2019 We zetten in op de totstandkoming van een regionale detailhandelsvisie.

04
2019
2022 Op basis van het jaarprogramma van de Economic Board Duin- en Bollenstreek bepalen we of en welke lokale inspanningen aanvullend gewenst zijn om doelen op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt te verwezenlijken.

05
2019
2022 We sluiten intentieovereenkomsten met werkgevers om arbeidsplaatsen te creëren. Naast reguliere arbeidsplaatsen gaat het ook om arbeidsplaatsen voor ouderen en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We doen dit samen met overheden, onderne-



UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom ontwikkelen we voor alle centra een integrale visie

In deze centrumvisies maken we keuzes die recht doen aan een levendig centrum en de verschuiving van kopen naar beleven. We zijn trots op onze winkelcentra met regionale aantrekkingskracht. We zorgen daarom voor goede bereikbaarheid in combinatie met aantrekkelijkheid. Hiervoor kijken we naar verkeerscirculatie, parkeren, parkeernormen en openbaar vervoer. Ook onderzoeken we of, en hoe, een goed ruimtelijk ontwerp en balans in (woon) functies hieraan bijdragen. We starten snel met het opstellen van deze centrumvisie in samenspraak met ondernemers, inwoners en bezoekers. Doel is dat de winkelgebieden en pleinen ook op de lange termijn aantrekkelijk blijven.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **06**

mers en onderwijs. We brengen hen samen om werkgelegenheid te stimuleren en initiëren.

06 We ontwikkelen drie centrumvisies, waarin staat wat fysiek-ruimtelijk en beleidsmatig nodig is om ambities rond onze centra te verwezenlijken. Als onderdeel van de drie centrumvisies wordt een detailhandelsvisie opgesteld.

**2019
2022** Op basis van de op te stellen centrumvisies formuleren we een meerjarige uitvoeringsagenda, inclusief de uitvoeringsagenda

UIT HET RAADSPROGRAMMA

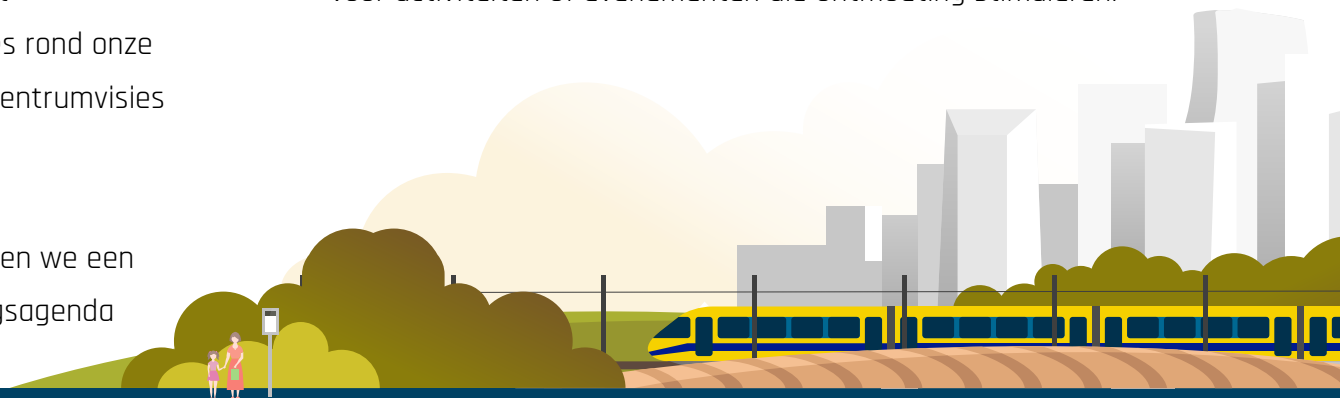
Daarom stimuleren we een integrale benadering van de leefomgeving

Zo kunnen ondernemers bijvoorbeeld een rol spelen bij het bestrijden van eenzaamheid, door ontmoeten te bevorderen.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **07**

detailhandel. Eventuele beleidswijzigingen die voortkomen uit de centrumvisies/detailhandelsvisie voeren we door, voor zover die geen budgettaire consequenties hebben.

07 Ondernemers kunnen een bijdrage leveren aan het bevorderen van ontmoeting en bestrijden van eenzaamheid. Vanuit het perspectief van maatschappelijk verantwoord ondernemen vragen wij hen om aandacht hiervoor, bijvoorbeeld door zich in te zetten voor activiteiten of evenementen die ontmoeting stimuleren.





UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom bevorderen we jaarrond aandacht voor toerisme

Teylingen is niet alleen een oase voor toeristen. Het groen, de plassen en de bloemen maken onze gemeente ook een heerlijke plek om te wonen. We faciliteren het duurzame water- en dagtoerisme, de ontwikkeling van slecht weer voorzieningen en werken samen met de regio. We ontwikkelen onze openbaar vervoersvoorzieningen met voorzieningen voor toeristen. We promoten de toeristische mogelijkheden in Teylingen en de Duin- en Bollenstreek. We koesteren en ontwikkelen parels zoals de Ruïne van Teylingen en de Kagerplassen. We vinden de bedrijvigheid die toerisme met zich meebrengt belangrijk, maar bewaken dat de hoeveelheid past bij onze gemeente en regio. We houden aandacht voor de leefbaarheid.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **08** en **09**

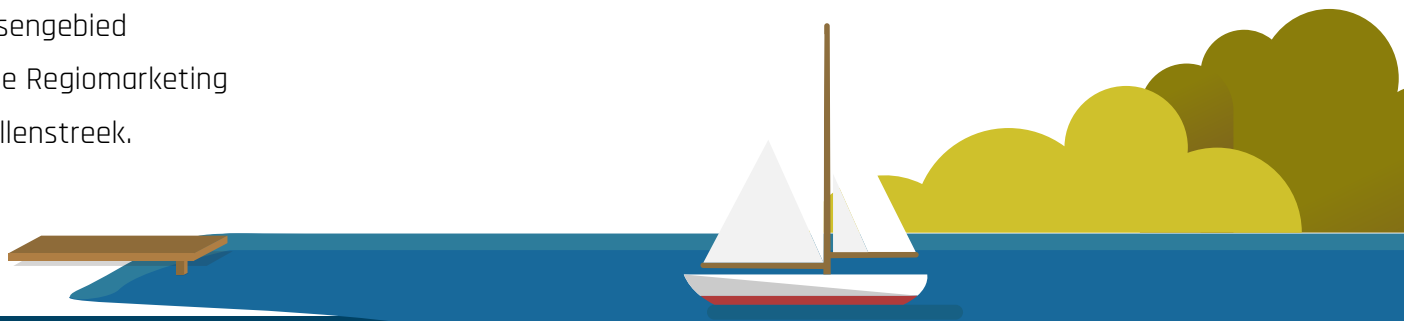
- 08** We geven onverminderd:
- uitvoering aan het gebiedsprogramma Bloeiende Bollenstreek en regionale samenwerking in het kader van Leidse Ommelanden en het Hollands-Utrechts plassengebied
 - steun aan de uitvoering van de businesscase Regiomarketing binnen de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek.

- 09** We organiseren een bijeenkomst met stakeholders op het gebied van promotie & marketing, recreatie en toerisme om te bepalen wat er noodzakelijk is en wie wat moet doen om het jaar rondtoerisme te bevorderen. Hierbij wordt onder andere gekeken naar promotie en marketing, toeristische attracties, evenementen, slecht weer voorzieningen en duurzaam water- en dagtoerisme.

- 2018** Afhankelijk van de resultaten van de bijeenkomst ontwikkelen we samen met onze partners en in samenhang met regionale ontwikkelingen een visie op verblijfsrecreatie en op de promotie van Warmond, Sassenheim en Voorhout.

- 2019** Het spreekt voor zich dat aan de visies (meerjarige) uitvoeringssprogramma's worden gekoppeld.

- 2020** We gaan een uitvoeringsprogramma Verblijfsrecreatie opstellen.





UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom zetten we ons in voor een goed ondernemersklimaat

We stimuleren innovatie en verminderen de regeldruk. We zorgen voor een goed, veilig en duurzaam vestigingsklimaat, zowel voor starters als voor ervaren ondernemers. We geven MKB-bedrijven en lokale/regionale aanbieders meer kansen bij gemeentelijke aanbestedingen.

We gaan door met het citymanagement en verbreden deze functie naar de hele gemeente. Het citymanagement werkt samen met vertegenwoordigers van bedrijventerreinen en ondernemersorganisaties een plan uit om de hoeveelheid bedrijfsafval te verkleinen en efficiënt en circulair te verwerken. De vorm, inhoud en (co-)financiering van het citymanagement stellen we vooraf vast.

We benoemen een medewerker uit de huidige organisatie als bedrijfscontactfunctionaris om de gemeente toegankelijker te maken voor ondernemers.

Daarom faciliteren we bedrijven die bijdragen aan een circulaire economie

We zetten de ontwikkeling van de circulaire economie met kracht voort. Dat doen we in samenwerking met het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en ook binnen de eigen gemeente. Waar we kunnen ondersteunen we bedrijven die kunnen bijdragen op gebied van circulaire economie.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **010** t/m **013**

**2018
2019** Het behoud, het benutten en het verder ontwikkelen van ons erfgoed heeft onze aandacht. De ruïne van Teylingen is hierin een voorbeeld die we als parel van Teylingen en de Duin- en Bollenstreek willen ontwikkelen. De tuinen van de ruïne bieden mogelijkheden om onze identiteit als Bollenstreek te bestendigen en daarnaast jaarrond toeristisch en cultureel aanbod aan te bieden.

010
**2018
2022** We stimuleren en ondersteunen ondernemers die investeren in innovatie en verduurzaming. We doen dit onder andere via het innovatiefonds van de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek, het oprichten van een duurzaamheidsmaatschappij Teylingen (DMT), de Duurzaamheidsprijs en de projecten van het programabureau Greenport zoals het project Vitale Teelt.



2019 We stimuleren de ontwikkeling van Keurmerken Veilig Ondernemen per kern.

2020 Op basis van (o.a.) de te ontwikkelen kernenvisies, de gesprekken met partners en de te ontwikkelen Keurmerken Veilig Ondernemen optimaliseren we het beleid daar waar nodig.

011 We geven bij inkooptrajecten lokale ondernemers zo veel als
2018 juridisch mogelijk de kans op gunning.
2022

2019 We voeren een analyse uit van de regeldruk in Teylingen.

012 We maken nieuwe, meerjarige afspraken over de rol van city-
2018 management.

013 De functie van bedrijfscontactfunctionaris wordt ingebed in het
2018 team Informatiecentrum.



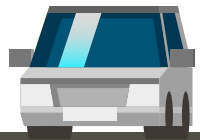
UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom dragen we zorg voor een open en vitaal buitengebied

Het buitengebied is een groot en belangrijk onderwerp waarover we met de hele raad en alle betrokkenen willen spreken. We ondersteunen de werkzaamheden van GOM. We vinden de levensvatbaarheid van de bollen-, agrarische- en recreatieve sector belangrijk, net als mooi wonen in het groen. Kleinschalige woonvormen horen daarbij.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **014**

014 We geven onverminderd steun aan de herstructurering van
2018 de Greenport en ondersteunen de GOM bij de invulling van de
2022 opgave. We participeren in de realisatie van de doelstellingen van de GOM op het gebied van het ontwikkelen van GOM-woningen, het tegengaan van verrommeling en het verbeteren van het landschap.





UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom stimuleren we de bloei van bestaande bedrijventerreinen

We gaan uit van de kracht van bestaande bedrijventerreinen. We zien een permanent proces van herstructureren en het tot bloei komen van deze bedrijventerreinen. Op deze terreinen ondersteunen we duurzaamheidsmaatregelen van bedrijven en de vestiging van niet milieuvriendelijke bedrijven. Uitgangspunt is: geen nieuwe bedrijventerreinen.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **015**

015 In samenwerking met de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek **2018** wordt een kwalitatieve regionale bedrijventerreinenanalyse opgesteld.

2019 Op basis van de uitkomsten van deze analyse wordt een bedrijventerreinvisie opgesteld. Hierbij worden ook thema's als leegstand, duurzaamheid, herstructurering, veiligheid en parkeren betrokken. Deze visie fungeert dan meteen als ons uitgangspunt voor een regionale bedrijventerreinvisie. Aan de visie wordt een uitvoeringsstrategie gekoppeld.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom faciliteren we de (digitale) infrastructuur

Mobiliteit en connectiviteit is een belangrijke voorwaarde voor een goed vestigingsklimaat. We zetten ons in voor een goede ontsluiting van woonwijken en bedrijventerreinen en kijken hiernaar vanuit een regionale context.

Bij verdergaand digitaliseren blijven we rekening houden met personen die digitaal niet vaardig zijn en bieden we analoge ondersteuning. Oftewel: digitaal waar het kan, analoog waar het moet.

Snel internet zien we als een basisvoorziening die we willen faciliteren.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **016**

016 De ambitie is om uiterlijk in 2022 voor alle inwoners en bedrijven **2022** een internetsnelheid van minimaal 30Mb download beschikbaar te hebben.



IN GESPREK MET

Rob ten Boden

Wethouder



Duurzaam denken en doen is de standaard in al het werk van de gemeente. Het is dus niet iets vrijblijvends. Integendeel. In 2030 willen we namelijk dat de gemeente Teylingen volledig energieneutraal functioneert. Maar dat krijgen we alleen sámen voor elkaar. Daarnaast zullen wij inwoners en ondernemers op alle mogelijke manieren helpen om met mooie, slimme initiatieven en ideeën te komen. De gemeente brengt partijen samen en ondersteunt waar mogelijk. Zo krijgt de gemeente een andere rol dan voorheen. Wethouder Rob ten Boden heeft onder meer dienstverlening en duurzaamheid in zijn portefeuille. Hoe ziet zijn aanpak eruit? Hoe wordt Teylingen nóg duurzamer en klantgerichter?



Portefeuille

Onder andere: duurzaamheid, milieu, dienstverlening, automatisering, gemeentelijke gebouwen, bedrijfsvoering.



Vitaal Teylingen is voor mij...

'Een dynamische (veer)krachtige gemeenschap.'



Na werktijd

'Ik heb een fijn huis met een tuin, daar doe ik veel aan om te zorgen dat het een paradijsje blijft.'



Daar kom ik graag

'Het horeca-plein in Sassenheim, een gezellige plek waar ik vaak ben te vinden. Ik ben trots op de ondernemers en winkeliers die samen tot deze invulling van het plein zijn gekomen. Zo'n plek zou ik ook graag in Voorhout willen hebben. Misschien over vier jaar...?'

Het begrip duurzaamheid komen we veel tegen. Wat is duurzaamheid voor jou?

'Dat gaat over het respectvol en verantwoord omgaan met mensen, grondstoffen, energie en geld. Zodat ook de generaties na ons een prettige leefomgeving in Teylingen hebben. Maar duurzaamheid gaat niet alleen over energie. Het heeft ook te maken met minder ingewikkelde procedures, minder verspilling in tijd en kosten.'

Wat zijn jouw speerpunten de komende jaren? Wat ga jij als eerste aanpakken?

'Ik heb twee speerpunten gekozen. Ten eerste: de gemeente moet laten zien dat we duurzaamheid serieus nemen en het goede voorbeeld geven. Het tweede punt is onze dienstverlening verder verbeteren. Daarmee bedoel ik dat we onze inwoners en ondernemers nóg meer als klant gaan benaderen.'



Leg eens uit?

‘Hoe helpen wij onze inwoners of ondernemers het beste? Dat moet altijd ons uitgangspunt zijn. Inwoners vragen ons geregeld: “Waarom gaat dat eigenlijk zo?” En als we dat niet goed uit kunnen leggen, dan zullen we het waarschijnlijk anders moeten doen! Sneller, kortere doorlooptijden, minder contactmomenten en de vraag van de klant in één keer goed afhandelen. Kortom, duurzaam denken én doen. Dat is dus wat anders dan duurzame chocola of energie. Duurzame dienstverlening gaat over minder verspilling van tijd en geld, zoals ik net zei. Het gaat om een praktische en pragmatische aanpak, gericht op het einddoel: hoe helpen wij de inwoner of ondernemer?’

Heb je een voorbeeld?

‘We gaan bijvoorbeeld kijken hoe we het aanvragen van een vergunning kunnen vereenvoudigen. Nagaan wat we moeten doen om iets mogelijk te maken. Vaker ‘ja, mits...’ zeggen. Dus meedenken en niet blindstaren op de regeltjes. Misschien kunnen we de aanvrager via een andere route ook verder helpen.’

Welke rol speelt digitalisering hierbij?

‘Datagestuurd werken en digitalisering zijn natuurlijk hot. Voor ons

betekent het niet dat we nu al onze processen gaan robotiseren. Wel gaan we op den duur standaardprocessen automatiseren. In bedrijven is het automatiseringsproces al een paar stappen verder, maar een gemeente is net even anders. Er kleven toch veel haken en ogen aan, denk bijvoorbeeld aan de nieuwe privacywetgeving. We gaan er eerst voor zorgen dat inwoners en ondernemers via zo min mogelijk tussenstappen, contactmomenten en loketten geholpen worden. Dat is voor ambtenaren al een flinke overgang en vraagt een andere manier van werken. Als dat eenmaal soepel loopt, kunnen we bepaalde onderdelen

‘Duurzaamheid is niet alleen goed, maar ook goed te doen!’

gaan automatiseren. En natuurlijk kijken we ook naar social media. Als er middelen zijn waarmee we vragen sneller kunnen beantwoorden en er is vraag naar, dan omarmen we die natuurlijk. Denkt aan bijvoorbeeld WhatsApp, daar zijn we recentelijk mee gestart.’



En wat gaat er spelen op het gebied van duurzaam Teylingen?

'Binnenkort is de duurzaamheidsmaatschappij Teylingen een feit! Met dit initiatief kunnen we het bedrijfsleven aanjagen bij innovatieve en duurzame ideeën. Als een ondernemer met een goed idee naar ons toe komt, dan kunnen we hem ondersteunen met een duurzaamheidslening, maar ook praktisch: denk aan vergunningen of hulp bij de uitvoering van het project.'

Dit is dus gericht op ondernemers, maar hoe stimuleer je duurzaamheidsinitiatieven bij inwoners?

'Inwoners bieden we een informatieplatform waar ze nuttige info kunnen vinden. Antwoorden op vragen zoals: "Ik heb een huis uit 1960, hoe maak ik dat energieneutraal?" In 2030 gebruiken we geen gas meer, dus nu ga je geen cv meer aanschaffen. Maar wat dan wel? We geven informatie over zonnepanelen, warmtepompen, noem maar op. Op die manier willen wij helpen en duurzaamheidsinitiatieven stimuleren. We werken hierbij samen met Haarlemmermeer. Zij bedachten het programma MeerMaker Haarlemmermeer, wij komen binnenkort met MeerMaker Teylingen.'

En gaan we in Teylingen nog meer afval scheiden?

'Zeker, want wij beschouwen afval als grondstof waarmee je nieuwe


producten kunt maken. Dat is eigenlijk de kern van de circulaire economie. We willen in 2020 bereiken dat we 75% van ons afval scheiden. Daar maken we nu de plannen voor. En natuurlijk betrekken we daar ook het burgerpanel bij en staan we open voor aanvullende manieren om de hoeveelheid restafval te beperken.'

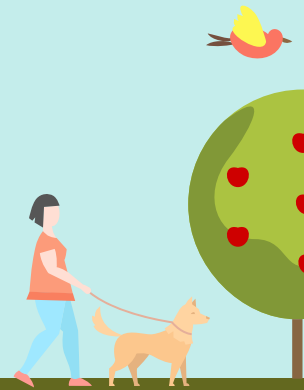
Stel, we zijn nu vier jaar verder en je kijkt terug. Wat wil je dan bereikt hebben?

'Over vier jaar zijn de processen grotendeels geautomatiseerd, dan levert iemand een bouwtekening aan en dan is meteen die vergunning geregeld. Daar wil ik dan echt wel stappen in gezet hebben. Ook bieden we dan alle diensten digitaal aan.

Verder hebben we over vier jaar te maken met een luxeprobleem: we kunnen de aanvragen voor het energieneutraal maken van woningen niet meer aan. Iedereen wil zonnepanelen of andere oplossingen om nog duurzamer te kunnen wonen.

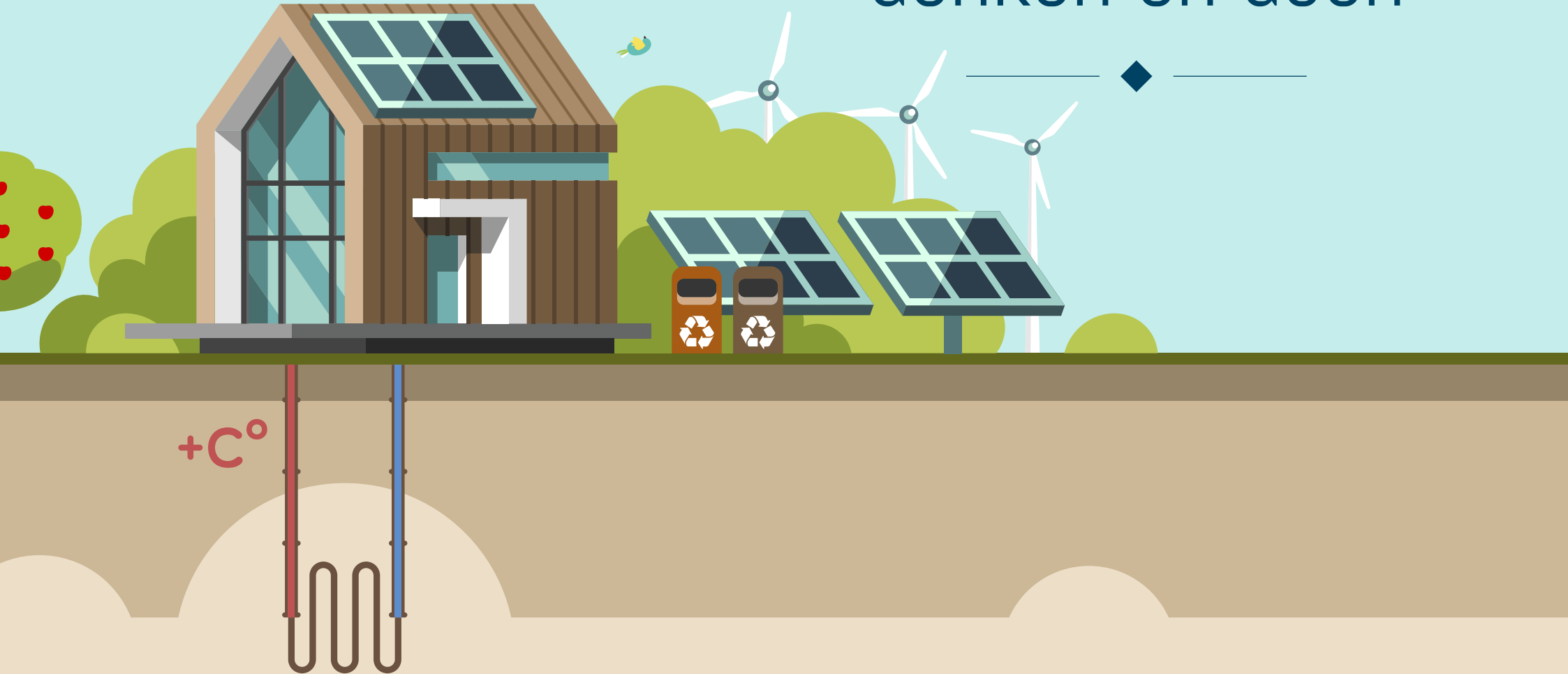
Waar ik van droom, is dat er wegen zijn waarop je tijdens het rijden je elektrische auto kunt opladen, via inductiesporen in de weg. Technisch schijnt het te kunnen. Dat zou een hoop gedoe schelen, dan zijn er ook niet meer overal oplaadpalen nodig. Maar ja, dat is toekomstmuziek!'

 [Terug naar inhoudsopgave](#)





Duurzaam denken en doen



De ambitie

Onze ambitie is om als gemeente Teylingen in 2030 volledig duurzaam te zijn. Een duurzame manier van denken, werken en leven. Wij gaan uit van de kracht van onze inwoners, ondernemers en instellingen om ideeën en plannen te bedenken die bijdragen aan de duurzaamheid van onze samenleving. We stimuleren en faciliteren bedrijven en inwoners die zich hiervoor inzetten. Naast de waarde voor het milieu en samenleving leiden deze initiatieven in het gunstigste geval tot economische impulsen.





SPEERPUNTEN

- **Uitvoering van het regionaal energieakkoord**
- **Oprichting van de duurzaamheidsmaatschappij Teylingen**
- **In 2020 minimaal 100.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken in onze gemeente**
- **Uitbreiding van de laadpaalinfrastructuur voor elektrische auto's**
- **We voeren een klimaatstresstest uit en nemen maatregelen uit op de terreinen waar dat nodig is**
- **We maken ons eigen vastgoed gasloos en energieneutraal en verduurzamen ons wagenpark**
- **Bij de afvalinzameling richten we ons op minimaal 75% afvalscheiding in 2020 en maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar**



Acties

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom gaan we door met het realiseren van het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025

We voeren het door ons ondertekende Energieakkoord Holland Rijnland uit. Daartoe stellen we ook de komende jaren capaciteit en middelen beschikbaar.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **D1**

D1 We voeren het programma Energieakkoord Holland Rijnland uit samen met alle partnerpartijen. We volgen daarbij de indeling van **2018 2022** dit Energieakkoord in zes te onderscheiden uitvoeringslijnen:

- Energiebesparing
- Mobiliteit
- Zon op daken
- Ruimte en Energie
- Warmte
- Greenports

We sluiten aan bij de uitvoeringsprogramma's die regionaal worden ontwikkeld en uitgevoerd.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom richten we een Duurzaamheidsmaatschappij Teylingen op

We zetten de oprichting van de Duurzaamheidsmaatschappij Teylingen met kracht voort. Deze maatschappij faciliteert en initieert duurzaamheidsprojecten in de Teylingse samenleving en ontwikkelt zich als een kennisplatform voor duurzaamheidsvragen. Zij speelt een actieve en aanjagende rol bij de uitvoering van ons duurzaamheidsbeleid.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **D2**

D2 We richten een duurzaamheidsmaatschappij Teylingen (DMT) op met het voornemen om vanaf 2019 operationeel bij te dragen aan een duurzaam bedrijfsleven. Eén ambitie is om in 2020 minimaal 100.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken van Teylingse bedrijven geplaatst te hebben.

Doelstelling 6 in de door de raad aangenomen motie programma duurzaamheid



UIT HET RAADSPROGRAMMA

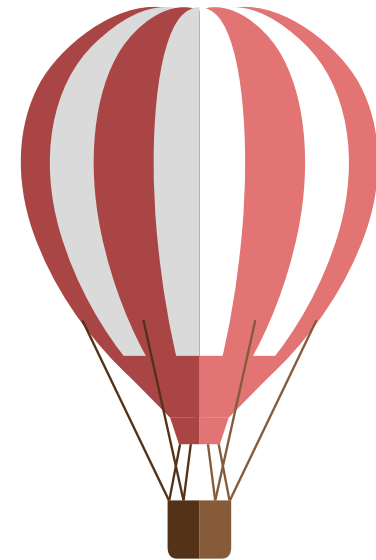
Daarom maken we een Duurzaamheidsmeter 2018-2022

De komende jaren willen we grote slagen maken in het verduurzamen van onze samenleving. Daarom moeten we weten wat er tot op heden is bereikt, en in gang is gezet. Dan kunnen we op de juiste plekken de juiste maatregelen nemen: meten is weten. Daarom introduceren we als vervolg op de Duurzaamheidsagenda de Duurzaamheidsmeter. De meter geeft om te beginnen inzicht in waar we nu staan en waar we duurzaamheidswinst kunnen boeken. In de komende jaren geeft de Duurzaamheidsmeter tot op wijkniveau aan welke stappen we maken. Bij het opzetten van de meter betrekken we onze inwoners, bedrijven, verenigingen, stichtingen en maatschappelijke organisaties. We gebruiken de Duurzaamheidsmeter om te motiveren en stimuleren, en om actief voorlichting te geven over duurzaamheid.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **D3**

- D3** We voeren een duurzaamheidsmeter 2018-2022 in als basis voor uitvoeringsplannen. We willen daarmee de komende jaren doelgerichte en toetsbare plannen gaan maken, die we tot op wijkniveau kunnen uitvoeren en waarvan we ook op wijkniveau de resultaten kunnen zien.

Doelstelling 18 in de door de raad aangenomen motie programma duurzaamheid





UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom benutten we alle duurzame energiebronnen die bijdragen aan de energietransitie

Dat geldt voor zonneweides en aardwarmte, maar ook windturbines zijn nodig voor de energietransitie. Windturbines van 175 meter hoog horen niet in stedelijk gebied. We zijn voor windturbines en zonneweides als die zorgvuldig worden ingepast, met aandacht voor de natuurwaarden. Zorgvuldig inpassen betekent niet alleen ruimtelijk in het landschap, maar ook maatschappelijk. Dus inpassen in overleg met omwonenden en inwoners, die ook financieel moeten kunnen participeren in de energievoorziening. Alternatieve energiebronnen met minstens hetzelfde milieurendement, maar met minder overlast, hebben altijd de voorkeur. In het kader van de energietransitie gaan we in overleg met netwerkbedrijven (en de regio) om plannen te maken voor de uitfasering van aardgas in bestaande woningen. We maken afspraken met woningbouwcorporaties en VvE's over mogelijkheden tot snellere verduurzaming van het bestaande woningenbestand. Wij stimuleren inwoners om duurzame maatregelen te nemen. Daarom verstrekken we onder andere duurzaamheidsleningen. Ook bij monumenten moeten energieopwekkende maatregelen mogelijk zijn. Daarbij geldt een goede inpassing in het straatbeeld. Daarnaast stimuleren we de realisatie van een goede oplaadinfrastructuur voor elektrische voertuigen. We voeren voor Teylingen een klimaatstresstest uit.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **D4** t/m **D11**

- D4**
2019 We gebruiken het Energieakkoord Holland Rijnland en de uitvoeringsorganisatie als platform om versnelling en opschaling van activiteiten te organiseren om alle mogelijke energiebronnen die beschikbaar zijn of komen in te zetten bij de realisatie van onze energietransitie.
- D5**
2019 We stellen inventarisaties en plannen op om de inzet van alle duurzame vormen van energie in gemeentelijk en regionaal verband integraal in te zetten.
- D6**
2019 We nemen deel aan het regionale programma Energieakkoord en meer specifiek het programma Duurzame mobiliteit. Dit leidt op korte termijn tot maatregelen op het gebied van laadpaalinfrastructuur en deelauto's. Bij het realiseren van extra laadpunten om elektrisch rijden te stimuleren, sluiten we aan bij de activiteiten (bijvoorbeeld laadkaart) die momenteel door HR worden uitgewerkt. Verder kijken we naar de mogelijkheden om in een aantal gevallen laadpalen uit te voeren in combinatie met AED's.

Naast elektrische voertuigen is ook de deelauto aan een opmars bezig. In Holland Rijnland-verband stellen we beleid op dat we



lokaal verder kunnen invullen.

- D7**
2019 We werken een plan uit voor het zorgvuldig (maatschappelijk) inpassen van duurzame energiebronnen (zonneweides en windturbines) in de openbare ruimte.
- D8**
2019 Het aanbrengen van energieopwekkende voorzieningen bij monumenten moet mogelijk zijn met respect voor de monumentale status. We zullen bestaande beleidsregels tegen het licht houden en bezien of daarin onnodige belemmeringen zijn. In voorkomende gevallen beoordelen wij casuïstiek de situatie als daar aanleiding voor is.
- D9**
2019 Bij het verstrekken van duurzaamheidsleningen zetten we in op beschikbaarheid en benutting van doelgroepgerichte financiering.
- D10**
2019 We voeren de klimaatstresstest uit en nemen maatregelen daar waar de test onvoldoende scoort.
- D11**
2019 We onderzoeken alternatieve duurzame maatregelen voor de opvang/ afvoer van regenwater en passen deze toe waar

mogelijk. Het nieuwe handboek Inrichting openbare ruimte wordt hierbij de leidraad. Dit betekent dat in het handboek duurzame oplossingen worden voorgeschreven, zowel wat betreft gebruik van materiaal (waterdoorlatend) als de inrichting (via verharding naar open water). Doel van de inrichting is ook om het beheer te verduurzamen.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom geven we zelf het goede voorbeeld

We blijven Fairtrade gemeente en ons vastgoed is in 2030 energieneutraal. Duurzaamheid is ook het uitgangspunt bij inkoop (maatschappelijk verantwoord), bij straatverlichting, bij de samenstelling van ons wagenpark en bij investeringen en leningen.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunten **D12** t/m **D14**

- D12**
2019
2030 We ontwikkelen meerjarenplannen om ons eigen vastgoed energieneutraal en gasloos te maken en sluiten daarbij aan bij het huidige planmatige onderhoud, zoals opgenomen in het Meerjarig Onderhoudsprogramma (MOP).

Doelstelling 4 in de door de raad aangenomen motie programma duurzaamheid



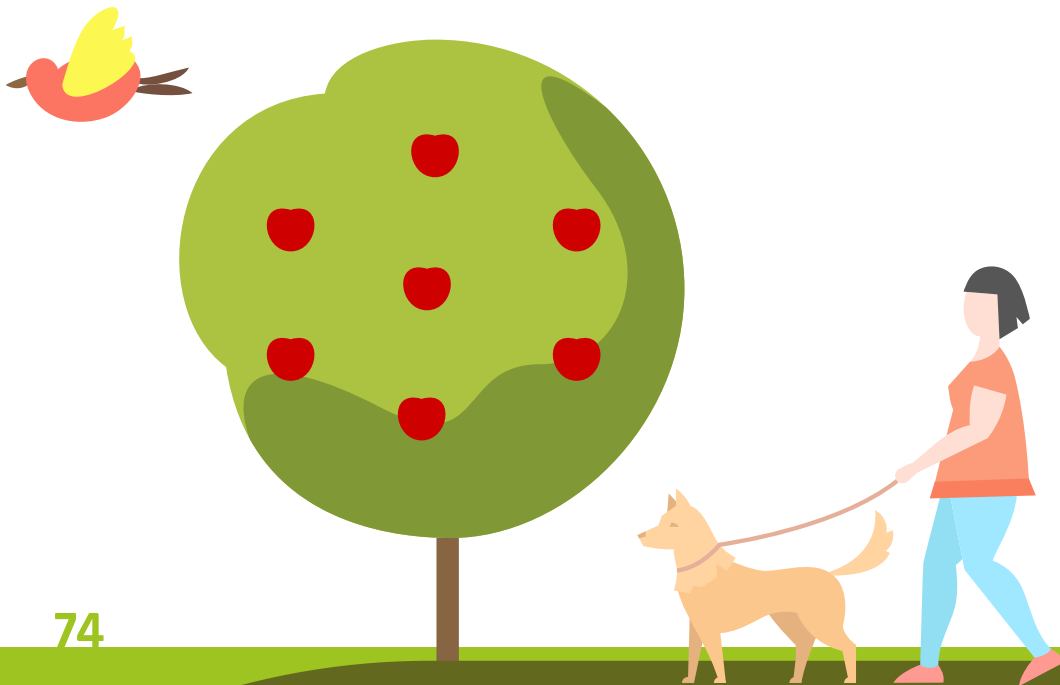
- D13** We verduurzamen van het gemeentelijk wagenpark. Verder spreekt het voor zich dat we zorgen voor zo duurzaam mogelijk verbruik en inkoop van duurzame energie.

2019
2025

Doelstelling 2 in de door de raad aangenomen motie programma duurzaamheid

- D14** We gaan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en stellen daarvoor een MVI-coördinator aan.

2019



UIT HET RAADSPROGRAMMA

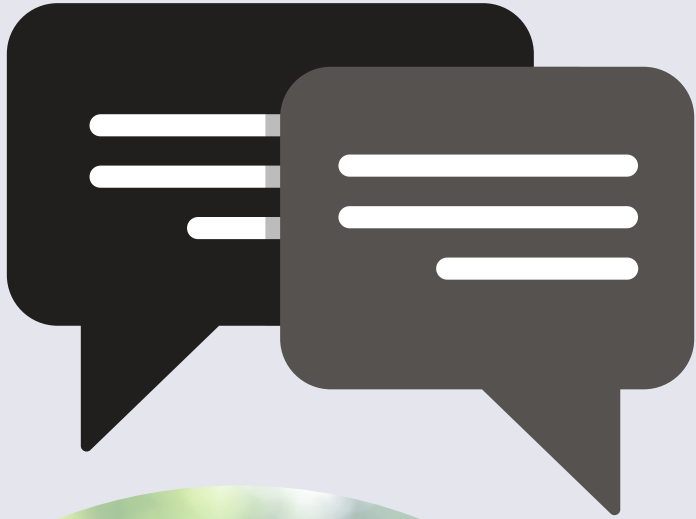
Daarom beschouwen we afval als grondstof

De hoeveelheid afval per inwoner van Teylingen voldoet nog niet aan de landelijke doelstelling. Die doelstelling is: in 2020 een afvalscheiding van huisvuil van 75% en maximaal 100 kg restafval per persoon per jaar. Inwoners kunnen zo'n 80% van hun restafval scheiden. Dit levert grondstoffen, energie, een schoner milieu en een besparing op. In 2018 bereiden we - aan de hand van een nieuw afvalbeleidsplan - een besluit voor over hoe we in 2020 samen minimaal 75% restafval scheiden. We bouwen daarbij verder op eerdere suggesties. Ook bevragen we het burgerpanel en staan we open voor nieuwe, innovatieve ideeën en suggesties om te komen tot een zo klein mogelijke hoeveelheid restafval. Daarnaast zetten we ook hier in op educatie en voorlichting, net als bij zwerfafval en hondenpoep.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **D15** en **D16**

- D15** Op basis van participatief afvalbeleid richten we de manier van afvalinzameling in om te komen tot minimaal 75% afvalscheiding in 2020 en maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar.
- D16** We voeren educatieprojecten en voorlichtingscampagnes uit op het gebied van afvalscheiding aan de bron, (zwerf)afval en hondenpoep.





IN GESPREK MET

Carla Breuer

Burgemeester



Wij zijn er voor onze inwoners, niet andersom. Persoonlijk contact vinden we belangrijk - dat doen we op een daadkrachtige, actieve en moderne manier. Dat betekent elkaar opzoeken, luisteren naar wat er leeft en openstaan voor ideeën en initiatieven, bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid. En - nog belangrijker - ook echt iets dóen met die suggesties. We zorgen ervoor dat inwoners invloed kunnen uitoefenen op ons beleid, onze financiën of manier van werken en communiceren. Burgemeester Carla Breuer over hoe inwoners en gemeente steeds meer naar elkaar toe groeien.



Portefeuille

Onder andere: openbare orde en veiligheid, communicatie, algemeen bestuurlijke zaken.



Vitaal Teylingen is voor mij...

'Een mooi, levendig en veilig Teylingen.'



Na werktijd

'Als moeder van drie thuiswonende kinderen sta ik regelmatig langs het voetbal- en basketbalveld of ga ik naar de scouting of voorstellingen van de theaterschool. Verder ga ik graag racefietsen en geniet ik ervan om met een zeilbootje het water op te gaan.'



Daar kom ik graag

'Op de fiets langs de trekvaart, naar het strand of naar de winkelstraten in Sassenheim en Voorhout.'

Gemeenten krijgen een andere rol, gaan anders met inwoners om; waar ligt volgens jou de meeste nadruk op?

'We groeien toe naar een situatie waarin we inwoners, ondernemers en organisaties actief betrekken bij onderwerpen die hen aangaan. En dan bedoel ik niet pas bij de uitvoering, als de plannen al klaarliggen. Ik wil juist eerder samen optrekken, al bij de visievorming. Er ontstaat steeds meer een wisselwerking. Wij betrekken hen erbij, maar verwachten ook dat zij ons, de gemeente, betrekken bij wat er leeft.'

Heb je daar een voorbeeld van?

'Ja, neem bijvoorbeeld het strategisch veiligheidsplan voor Teylingen: dat maken we samen. We verzamelen ideeën op het gebied van veiligheid, gaan na wát gaan we doen maar vooral hóe we het gaan aanpakken. We zijn er voor inwoners, kijken naar wat bij hen past en maken daar beleid voor, in co-creatie dus. Bij de keuze voor vuurwerkvrije zones of een vuurwerkverbod hebben we ook naar andere gemeenten gekeken. Leiden heeft alles vuurwerkvrij gemaakt. Wij kiezen niet voor een verbod, maar zeggen: "als de meeste mensen in een straat vuurwerkvrij willen zijn, kunnen we daar een vuurwerkvrije zone instellen." De behoefte van inwoners is ons uitgangspunt.'



'We moeten vanaf het begin samen optrekken met inwoners'

Werkt dat bij ondernemers ook zo?

'Ondernemers hebben zelf initiatieven genomen voor een veilige winkelomgeving. Zij willen in aanmerking komen voor het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) voor winkelgebieden. Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) heeft dat keurmerk ontworpen. Het gaat erom dat je met alle betrokkenen zoals gemeente, politie en brandweer afspraken maakt om overlast, onderhoud en criminaliteit aan te pakken. Wij willen daar natuurlijk aan meewerken. Zo was er laatst een idee voor een safety spot bij een pinautomaat om veiliger te kunnen pinnen. En we hebben ergens groen gesnoeid, zodat het zicht beter is. Van die dingen. Dat komt vanuit de ondernemers, wij faciliteren dat. Voorhout en Sassenheim hebben inmiddels een KVO, na de zomer starten de voorbereidingen hiervoor in Warmond.'

Het lijkt nu alsof Teylingen ineens minder veilig is, nu een KVO nu wenselijk is?

'Dat niet direct, maar het is mij opgevallen dat we criminaliteit onacceptabel vinden. Dat vonden we natuurlijk altijd al, maar nu staan we op en laten we ons horen. Inwoners zeggen: "Dit wil ik niet!" En dat zeggen ze niet alleen, ze ondernemen zelf echt actie. Er ontstaan bijvoorbeeld WhatsApp-groepen voor buurtpreventie. Wij krijgen dan de vraag: "Mogen we 'een bordje in de straat?" Of wijken willen dat er een AED-apparaat, een defibrillator, opgehangen wordt. Dat initiatief komt ook van de inwoners zelf. Die samenwerking is heel prettig. Het gaat vooral ook om het gevoel van veiligheid, de subjectieve veiligheid.'

Dat betekent dat inwoners ook op buurniveau de samenwerking moeten opzoeken.

'Dat klopt, maar in Teylingen is er van nature een enorme organisatie- en



verenigingskracht, dat is wel bijzonder. De sociale cohesie is heel sterk, die moeten we ook zeker benutten, dat is erg belangrijk. Maar veiligheid begint uiteindelijk bij jezelf, in je achtertuin, in je straat of buurt.'

Hoe betrek, informeer en bereik je inwoners en ondernemers het beste?

'Alles draait natuurlijk om heldere, begrijpelijke en gerichte communicatie. Dat moet veel aandacht krijgen, daar is ook extra budget voor. We willen veel meer crossmediale campagnes uitvoeren en meer analyses maken. Door doorlopend te meten wat onze communicatie oplevert kunnen we continue blijven optimaliseren.'

En welk middel of welk kanaal het beste werkt? Dat vragen we aan de mensen zelf. Wij luisteren naar hen, zij vertellen hoe zij het liefste geïnformeerd willen worden. Dat levert verrassende uitkomsten op. Rondom de verkiezingen wilden wij meer contact met jongeren. We vroegen hen hoe zij het liefst informatie wilden krijgen: via Facebook, de website of Instagram. Wat bleek? Ze wilden gewoon een brief per post. Dat leverde dus hele waardevolle inzichten op. We zetten nu overigens alle moderne online media in. We doen op dit moment een pilot met WhatsApp, inwoners kunnen zo meldingen doen of vragen stellen. Als dat goed blijkt te werken, gaan we daarmee door. Een belangrijke bron

van informatie hierbij is natuurlijk ons burgerpanel, waar intussen 774 mensen bij aangesloten zijn.'

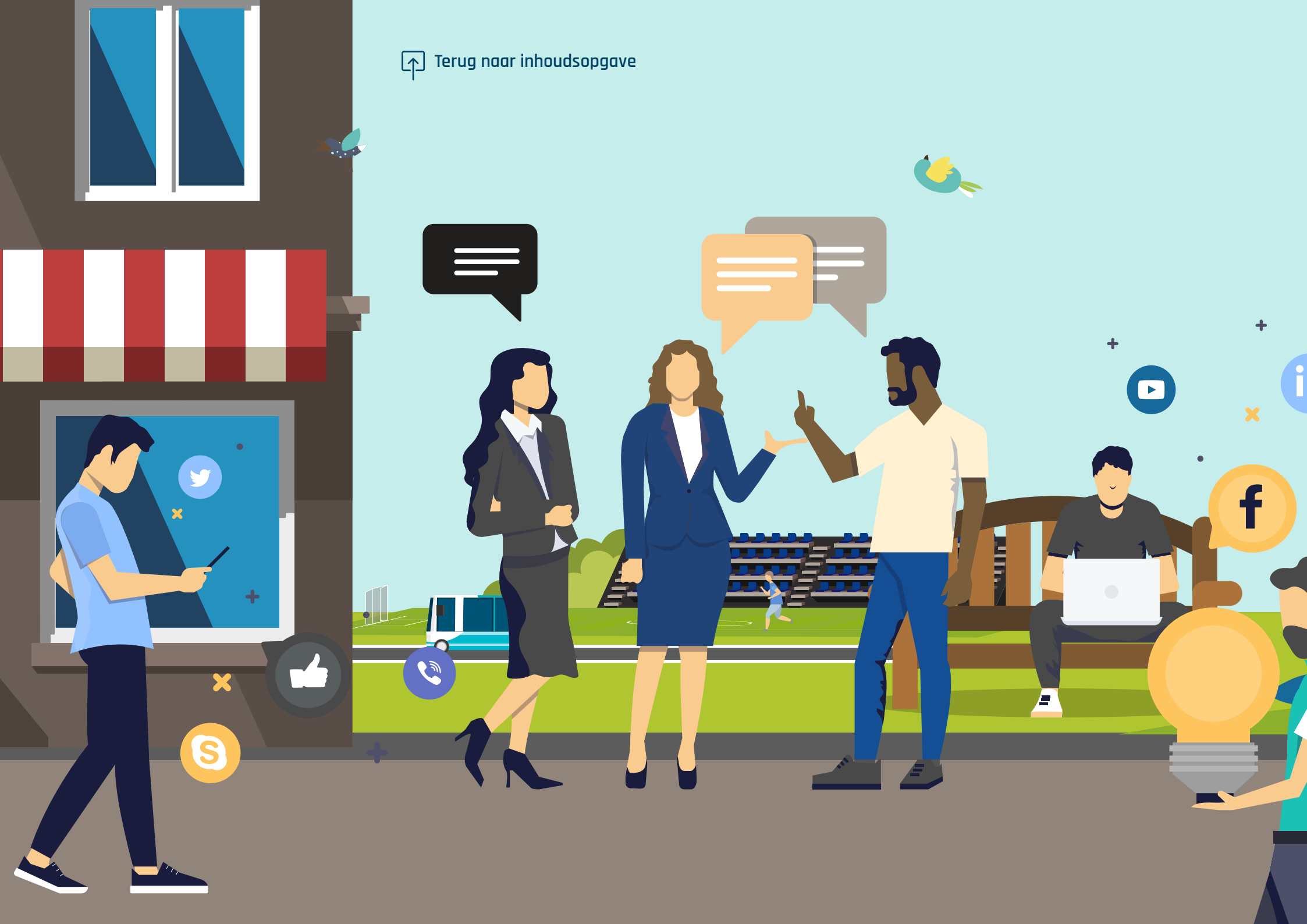
Ambtenaren gaan dus op een andere manier communiceren met Teylingers?

'Dat is inderdaad zo, en daar moeten we iedereen ook goed op voorbereiden en in trainen. En dat doen we ook. We begeleiden de raadsleden bij hoe ze het beste naar buiten kunnen treden en in gesprek kunnen gaan met de wijk. Ook de griffie krijgt trainingen en we gaan scherpere analyses maken, zodat we beter om kunnen gaan met persvragen. Kort gezegd: een professionaliseringslag.'

Stel, we zijn vier jaar verder, wat hoop je dan gerealiseerd te hebben?

'Dan verloopt de communicatie soepel en weten we precies op welke manier we het beste met onze inwoners, ondernemers en de eigen organisatie communiceren. We wéten het niet alleen, we hebben het onszelf ook eigen gemaakt. Inwoners hebben veel vertrouwen in de gemeente en zijn we zijn nog dichter bij elkaar gekomen. En verder voelen Teylingers zich nog steeds veilig en heeft ook Warmond een KVO. Ik heb er vertrouwen in dat dat gaat lukken!'

[↑ Terug naar inhoudsopgave](#)



Modern bestuur, invloedrijke inwoners



n

+





De ambitie

Wij benutten de kennis, deskundigheid en ervaringen van onze inwoners, ondernemers en instellingen optimaal. Samen werken we aan een Teylingen waar het fijn wonen, werken en recreëren is. Zo trekken we samen op in het vormen van visie, beleid en uitvoering. En als inwoners of ondernemers denken dat ze zaken beter op kunnen pakken? Dan gaan we graag de uitdaging aan! We vragen onze samenleving juist om ons scherp te houden en te komen tot creatieve en innovatieve aanpakken.

Het gesprek en de interactie met de samenleving loopt niet vanzelf. Daarvoor is het nodig dat wij helder, begrijpelijk en gericht communiceren. We hebben daarvoor tijd en geld vrijgemaakt.

Wensen en behoeften uit de samenleving gaan een nog groter onderdeel uitmaken van onze agendasetting. Daarbij past dienstverlening, waarin wij eerst goed informeren naar de vraag en de behoeften. Om vervolgens tot een oplossing te komen waarbij de mens centraal staat en niet de regels. In de dienstverlening zijn digitalisering en datagestuurde werken in opmars. Daar waar dat kan en waar dat wenselijk is, gaan we die moderne technieken ook gebruiken. Tegelijkertijd gaan we met onze inwoners in gesprek over grenzen aan datagestuurde werken.

Wij zijn er trots op dat onze woonlasten de laagste zijn in de Bollenstreek. Dat willen we zo houden. We willen de woonlasten niet meer dan de inflatie laten stijgen. Dat vraagt om creativiteit en het maken van keuzes.



SPEERPUNTEN

- Participatie is uitgangspunt bij beleidsvorming (bijvoorbeeld co-creatie, right to challenge en pilot burgerbegroting)
- Versterkte inzet op communicatie
- Moderne vormen van dienstverlening op maat en digitaal (niet digitaal blijft mogelijk)
- Datagestuurd werken in combinatie met een maatschappelijke discussie over de grenzen (willen we ook alles doen wat kan?)
- Stijging van de woonlasten blijft beperkt tot inflatiecorrectie
- We zetten financiële reserves in voor maatschappelijk rendement
- We voeren een omgevingsanalyse uit die inzicht geeft in onze bestuurskracht

Acties

UIT HET RAADSPROGRAMMA

... denken inwoners vóóraf mee over beleid

We zien inwoners als partners in het gezamenlijk streven naar wenselijke oplossingen. Juist daarom organiseren we in de komende raadsperiode pilots waarin inwoners samen met de gemeente oplossingen bedenken voor vraagstukken in hun woonomgeving. Denk bijvoorbeeld aan herinrichting van (wijk) straten, waar we in co-creatie die ruimte (her)ontwerpen. Ook willen we pilots op het vlak van (mede)beslissingsbevoegdheid, zoals bijvoorbeeld onderhoudsbudgetten voor groen in de wijk. Bij (mede)beslissingsbevoegdheid kan de gemeente niet zondermeer het besluit van een wijk naast zich neerleggen.

We behouden de Kindergemeenteraad en geven ruimte aan participatie door de jeugd in plannen en beleid van de gemeente. Ook betrekken we maatschappelijke organisaties, de Adviesraad Sociaal Domein en cliënt-enraden bij de ontwikkeling van beleid.

We benutten met elkaar de kennis en kunde van de Teylingse samenleving. Dat doen we door persoonlijk contact met inwoners en ondernemers en met behulp van innovatieve instrumenten. Denk aan e-democratietools, platforms, apps, wijkmarkten en interactieve en participatieve (digitale) beleidsvorming. Achteraf geven we inwoners een inhoudelijke onderbouwing van gemaakte keuzes en terugkoppeling over het doorlopen participatietraject.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **M1** t/m **M6**

- M1** 2018 We onderhouden en verstevigen persoonlijke contacten met inwoners en ondernemers. Hierbij maken we gebruik van inno-

vatieve instrumenten als e-democratietools, platforms, apps en het burgerpanel. We optimaliseren de omgevingscommunicatie o.a. met online monitoren Tamtam en newsroom, inzet van de methodiek Factor C en spelen continu in op de mogelijkheden van inzet van nieuwe communicatiemiddelen (na WhatsApp, Instagram komen nieuwe mogelijkheden).

Doelstellingen 17 in de door de raad aangenomen motie programma duurzaamheid

- M2** 2019 We stemmen rollen en verantwoordelijkheden tussen college, raad, organisatie en inwoners af in het kader van (overheids-) participatie (right to challenge) en we schenken hierbij specifiek aandacht aan verwachtingsmanagement. We koppelen de inhoudelijke onderbouwing van gemaakte keuzes en het doorlopen van het participatietraject terug aan initiatiefnemers.
- M3** 2019 We brengen de ontwikkelopgave van de organisatie in beeld en stippelen hiervoor een traject uit.
- M4** 2019 In 2019 organiseren we een aantal pilots waarin inwoners samen met de gemeente vooraf meedenken, waaronder de Nota Integraal Veiligheidsbeleid.



M5 We geven ruimte aan de jeugd en betrekken hen (structureel) bij meedenken in vormen die hen aanspreken.
2019
2022

M6 De kindergemeenteraad blijft behouden.
2018
2022

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom mag iedere inwoner ons uitdagen

Denken inwoners of ondernemers dat zij een gemeentelijke taak of investering slimmer, beter of goedkoper kunnen uitvoeren? Dan kunnen zij ons uitdagen met een eigen plan. De gemeente beoordeelt het plan en het college neemt een besluit of ze het initiatief omarmen. Zo ja, dan wordt dat bevestigd. Zo nee, dan heeft de indiener van het plan recht op een toelichting en onderbouwing van de afwijzing.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **M7** t/m **M9**

M7 We geven ruimte aan right to challenge.
2019
2022

M8 We dragen zorg voor actieve interactie tussen de inwoners, ondernemers, verenigingen en de gemeente over ideeën en (mogelijke) initiatieven in de samenleving.
2018
2022

M9 We stemmen gezamenlijk verantwoordelijkheden af bij het oppakken en uitvoeren van initiatieven; hierbij spelen goed luisteren naar elkaar en gezamenlijk komen tot oplossingen een belangrijke rol.
2018
2022

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom doen we ervaring op met een pilot burgerbegroting

De gemeentelijke begroting en financiële besluiten hebben direct invloed op de relatie tussen gemeente en inwoners. We doen ervaring op met hoe inwoners mee kunnen denken en onderhandelen over de inzet van een deel van de gemeentelijke gelden. Dat doen we met een pilot.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **M10**

M10 We voeren een pilot Burgerbegroting uit. Over de randvoorwaarden en spelregels gaan we nog met de gemeenteraad in gesprek.
2019

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom leggen we de nadruk op samen leven

Onze inwoners, bedrijven, verenigingen, en maatschappelijke organisaties hebben zelf een groot bindend en oplossend vermogen. Wij doen een beroep op deze burgerkracht. De gemeente denkt en helpt mee als mensen en partijen er zelf echt niet meer uit komen. Naast wijkregisseurs benoemen we vaste contactpersonen voor verenigingen en stichtingen om goede communicatie te bevorderen. Wij maken een omslag naar preventieve handhaving. Dat betekent éérst een gesprek door, voor, en samen met betrokken inwoners. Daarna, als het niet anders kan, gaan we handhaven.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **M11** t/m **M13**

M11 We denken en helpen mee als partijen er onderling niet uitkomen.

2018
2022

M12 We benoemen vaste contactpersonen voor verenigingen, stichtingen, inwoners en ondernemers.

2019

M13 We lossen gezamenlijk problematiek in de wijk op (preventieve handhaving middels mediation).

2018
2022

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom realiseren we een duurzaam sluitende begroting

Uitgangspunten zijn:

- Enerzijds lage lasten voor onze inwoners en bedrijven. Anderzijds kwalitatief goede dienstverlening en voorzieningen;
- 100% kostendekkendheid in geval van heffingen, leges en tarieven;
- De gemeentelijke woonlasten gaan jaarlijks omhoog met alleen de inflatiecorrectie. Uitgangspunt is dat de woonlasten niet stijgen met meer dan de inflatiecorrectie. De woonlasten bestaan uit de OZB, afvalstoffenheffing, rioolrecht en precario. We zoeken een oplossing voor de afschaffing van de precario, met als randvoorwaarde dat de woonlasten niet stijgen.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **M14**

M14 Uitgangspunt is dat de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing, rioolrecht en precario) niet stijgen met meer dan de inflatiecorrectie. We zoeken een oplossing voor de afschaffing van het precario, met als randvoorwaarde dat de woonlasten niet stijgen.

2018
2022

Bij onvoorziene financiële tegenvallers in de komende jaren hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. We zorgen voor extra inkomsten (zonder dat dit ten laste komt van inwoners en bedrijven);



2. We ruilen oud voor nieuw (oud beleid inruilen voor nieuw beleid);
3. We verminderen kosten, zowel incidenteel als structureel;
4. In incidentele, exceptionele en/of onvoorziene gevallen zetten we een deel van de vrije algemene reserve in.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

... zetten we financiële reserves ook in voor maatschappelijk rendement

We gaan eigen middelen zo inzetten dat we ook maatschappelijk rendement behalen en stimuleren. We doen dat zonder de hoogte van het financiële rendement voor de gemeente aan te tasten. Zo profiteert de samenleving maximaal van de gemeentelijke reserves. Binnen een jaar hebben we kaders opgesteld voor het benutten van de reserves voor maatschappelijke doelen.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **M15**

- M15** Binnen een jaar hebben we kaders opgesteld voor het benutten
2019 van de reserves voor maatschappelijke doeleinden.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom zijn we verbinder in de regio

We zitten actief aan tafel bij de betrokken (regionale) besturen en bij de provincie Zuid-Holland. We nemen het initiatief om bovengemeentelijke zaken op te pakken. We volgen actief de Randstedelijke ontwikkelingen en beleidsvorming in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH).

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op het actiepunt **M16**

- M16** We onderhouden, investeren in en bouwen een stevige bestuurlijke samenwerkingsrelatie op met: de (Leidse) regiogemeenten, **2018** de gemeente Haarlemmermeer, de MRA, MRDH en externe stakeholders **2022** waaronder Schiphol.

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom doen we een (bestuurlijke) omgevingsanalyse

De bij de ambtelijke fusie omschreven doelstellingen van HLTsamen worden in 2019 geëvalueerd. Op dat moment beoordelen we of de bestuurlijk vastgestelde doelen behaald zijn of dat het nodig is om bij te sturen.

Daarnaast voeren we een brede omgevingsanalyse uit die inzicht geeft in onze bestuurskracht. Is die geschikt voor huidige taken en toekomstige ontwikkelingen? Uitgangspunt is de meerwaarde voor inwoners en ondernemers. Deze analyse is gelijktijdig afgerond met de evaluatie van de HLT-organisatie (voorjaar 2019).

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **M17** en **M18**

M17 We voeren een tussenevaluatie HLTsamen uit.

2019

M18 We voeren een brede omgevingsanalyse uit die inzicht geeft in onze bestuurskracht. Is die geschikt voor huidige taken en toekomstige ontwikkelingen? Uitgangspunt is de meerwaarde voor inwoners en ondernemers. Deze analyse is gelijktijdig afgerond met de evaluatie van de HLT-organisatie (voorjaar 2019).

2019

UIT HET RAADSPROGRAMMA

Daarom vertonen we daadkracht en verkorten de doorlooptijden

We richten de dienstverlening voor onze ondernemers en inwoners in op daadkracht en korte doorlooptijden. We werken met toetsing vooraf in plaats van met toetsing achteraf, waarbij we voor veel voorkomende diensten sneltoetscriteria hanteren. De dienstverlening en de (vorm van) informatievoorziening sluiten aan bij de wens van de klant en de ontwikkeling naar een informatiesamenleving.

Daarom maken we de omslag naar een digitale overheid

Wij zien hoe de informatiesamenleving onze wereld ongekend snel verandert. We zijn een gemeente die klaar is voor de toekomst. We gaan het debat aan met onze inwoners en het bestuur om vanuit publieke waarden het nut en de grenzen van digitalisering te bepalen. Digitalisering, innovatie en het analyseren en toepassen van (open) data biedt kansen voor de gemeente en onze inwoners. We grijpen die kansen binnen de grenzen van de hiervoor genoemde publieke waarden.

Dit onderdeel uit het raadsprogramma heeft betrekking op de actiepunten **M19** t/m **M26**

M19 Naast het digitale loket bieden wij maatwerk voor complexe vraagstukken en voor klanten die niet mee kunnen in de digitale wereld.

2018



- M20**
2018
2022 We versterken de éénloketfunctie alles met het doel het voor onze klanten zo eenvoudig en makkelijk mogelijk te maken. Daarmee werken we aan een daadkrachtige dienstverlening.
- M21**
2018
2022 We bouwen het systeem van sneltoetscriteria verder uit om afhandeltermijnen van aanvragen te minimaliseren.
- M22**
2018
2022 We communiceren proactief met onze klanten via alle kanalen en helpen de klanten aan de voorkant.
- M23**
2018
2022 Zoveel mogelijk producten en diensten worden gedigitaliseerd en geautomatiseerd, waarbij de processen LEAN worden gemaakt. We attenderen onze klanten op de digitale dienstverleningsmogelijkheden en verleiden hen hiertoe.
- M24**
2018
2022 We meten de klanttevredenheid stelselmatig en regelmatig (deelnemen aan benchmarks: Waar staat je gemeente, Vensters op dienstverlening en Govmetric) en stellen zo nodig de dienstverlening bij op grond van de uitkomsten.

- M25**
2018
2022 We sturen de dienstverleningsprocessen aan de hand van service-normen.
- M26**
2018
2022 Het digitaal maken van onze dienstverlening biedt kansen en mogelijkheden. Via data-analyse kunnen ontwikkelingen inzichtelijk en soms voorspelbaar worden gemaakt, waardoor we proactief kunnen handelen bij het opstellen en uitvoeren van servicegericht beleid. Daarbij stellen we onszelf ook ethische vragen. Willen we wel alles wat kan ook daadwerkelijk doen? En welke (zelfopgelegde) grenzen willen of moeten we daarbij in acht nemen? We gaan met onze inwoners in gesprek over de kansen, mogelijkheden en bedreigingen en de daarbij in acht te nemen grenzen.